

No. 39,
40,
41,
42.

DE KLEWANG

WEEKBLAD VOOR DE
TROEPEN OP SUMATRA

Uitgave:

Dienst voor Leger-
contacten Medan

Redactie
Administratie

Troepencommando
Serdangweg
Telefoon: Mill 24.

DE LEGERCOMMANDANT BEZOCHT MEDAN

Militaire situatie besproken

23 October arriveerde in Medan de legercommandant, luit. generaal D.C. Buurman van Vreeden, die 's ochtends in gezelschap van de territoriaal tevens troepencommandant, generaal-majoor P. Scholten met zijn eigen bommenwerper uit Batavia vertrokken was om in Medan besprekingen te voeren over de algemene situatie in dit territorium. Generaal Scholten was enige dagen tevoren naar Batavia vertrokken om daar de militaire toestand met de legercommandant te bespreken.

Met het toestel reisden mee de territoriaal tevens troepencommandant van Zuid-Sumatra, kolonel K.J. Luchsing en de resident van Tapanuli, de heer F. P. Heckmann.

Op het vliegveld werd de legercommandant begroet door de gedelegeerde van de H.V.K. mr. J. Sonius, de directeur van het Departement van B.B. der Negara Sumatera Timur tengku Arifin, de ondercommandant lt. kol. A.F.L. Maris en de plaatselijk commandant lt. kol. P. A. H. van Aarsen.

Na inspectie van een Erewacht bestaande uit een compagnie luchtvaarttroepen, begaf de Legercommandant zich per auto, voorafgegaan door een escorte van de Militaire Politie, naar de woning van generaal Scholten waar hij gedurende zijn verblijf in Medan logeerde.

Later in de middag arriveerden achtereenvolgens de territoriaal tevens troepencommandant van Riouw luitenant-kolonel H. Trebels, die met een catalina-vliegboot van de marine te Belawan omstreeks kwart over twee in Belawan landde en de territoriaal tevens troepencommandant voor Midden-Sumatra kolonel J.C.C. van Erp, die met het lijntoestel van de K.L.M. uit Padang aankwam.

Des avonds werden ten huize van generaal Scholten besprekingen gevoerd die verband hielden met de militaire situatie op Sumatra. Ook het dagelijkse bestuur van de AVROS, de voorzitter van de D.P.V. en de administrateur der Deli Spoorweg My waren aanwezig.

BEZOEK AAN S.O.B.M.

De volgende dag werden de besprekingen over militair-technische vraagstukken voortgezet, waarna de legercommandant in gezelschap van generaal-majoor Scholten een bezoek bracht aan de S.O.B.M. (School voor opleiding bestuurders van motorvoertuigen).

Om 11.00 uur arriveerde generaal D. C. Buurman van Vreeden in gezelschap van generaal Scholten. Na de begroeting werden de hoge gasten rondgeleid door de onderluitenant J. A. Winters, onder wiens leiding de SOBM haar driejarig bestaan gaat vieren. De legercommandant werd rondgeleid, terwijl de leerlingen aan het werk waren, zodat Z. E. een indruk kreeg van de dagelijkse gang van zaken op de school. Ook werden verschillende leslokalen en kantoren bezichtigd.

De olt. Winters vertelde, dat hij momenteel 120 mensen in opleiding heeft met daarnaast een vaste staf van 40

man. De duur van de opleiding is drie maanden en tot nu toe zijn reeds 3000 rijbewijzen afgegeven. Het zijn doorgaans niet de beste wagens, die als "proefkonijn" aan de SOBM worden toegewezen. Door de leerlingen wordt dit materiaal echter dermate opgeknapt, dat er nog weleens 5000 kilometer mee kan worden gereden.

Dr. ir. J. A. Maas, de directeur van de AVROS, die bij het onderhoud aanwezig was vertelde een en ander over de moeilijkheden die bij de huisvesting overwonnen moesten worden.

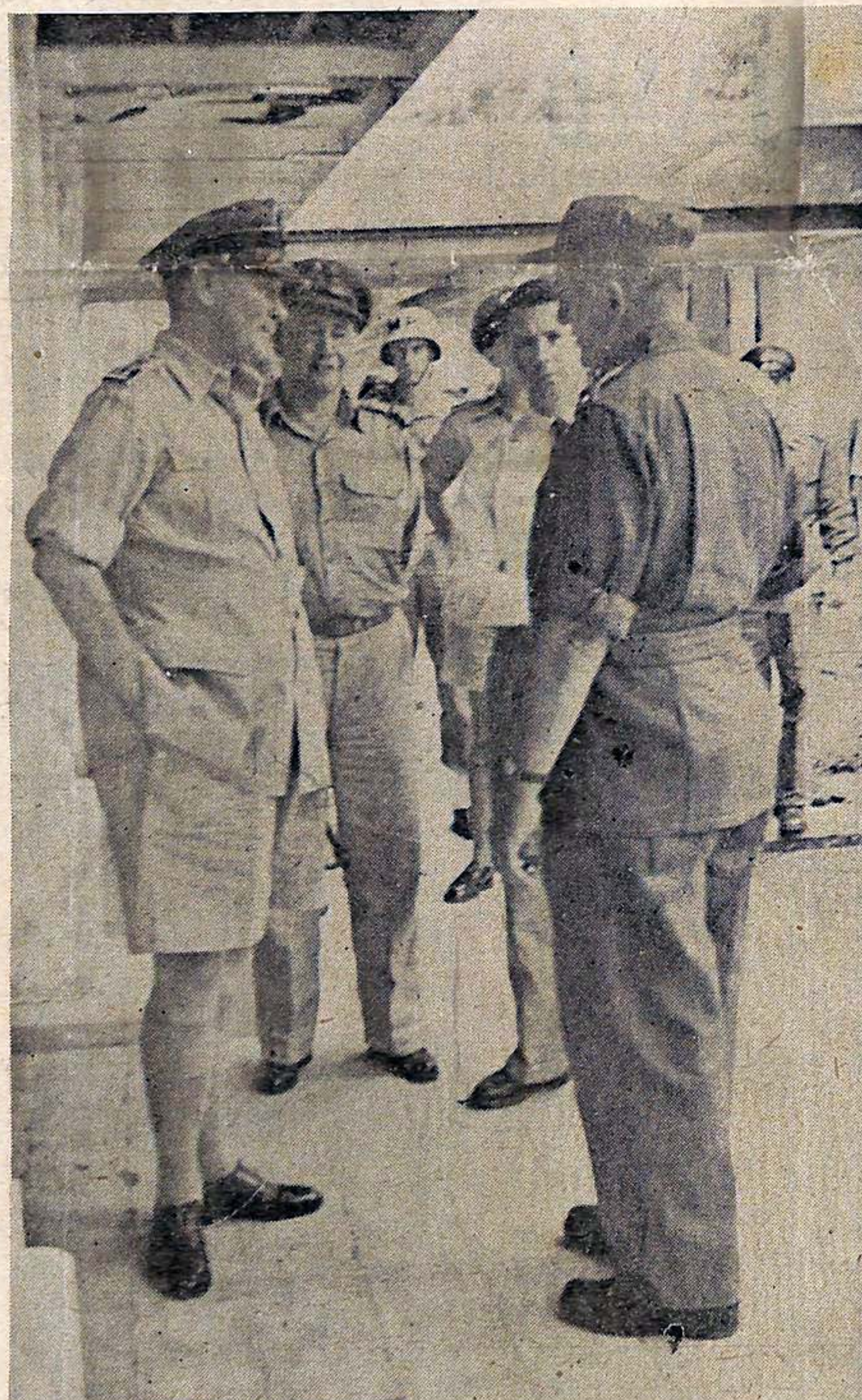
Uit het gesprek bleek al direct de goede samenwerking tussen

de AVROS, die eigenaresse van het gebouw is en de SOBM.

Na zich over alles uitvoerig te hebben laten inlichten verliet de legercommandant het terrein.

De Legercommandant begaf zich vervolgens naar de woning van generaal Scholten, alwaar het middag maal werd genuttigd. Daarna aanvaardde hij de terugreis naar Batavia.

Om ongeveer een uur kwam generaal Buurman van Vreeden op het vliegveld aan, waar hij door tal van autoriteiten werd uitgeleide gedaan. De erewacht bestaande uit militairen van de 7e cie luchtvaarttroepen onder commando van de elt. J. Kampers, werd geïnspecteerd, waarna na een hartelijk afscheid de legercommandant weer naar Batavia vertrok.

De legercommandant, generaal D. C. Buurman van Vreeden voor een der leslokalen van de S.O.B.M. in geanimeerd gesprek met de commandant der S.O.B.M., olt. J. A. Winters. In het midden de territoriaal t.v.s. troepen commandant, generaal-majoor P. Scholten en de directeur van het Deli-proefstation van de A.V.R.O.S., dr. ir. J. A. Maas.

Ten afscheid

Wederom heeft een bataljon Nederlandse militairen de Oostkust verlaten om na enige weken in Batavia te hebben doorgebracht weer terug te keren naar huis en haard. Ditmaal was het 3-3, de blubber trappers.

Elders in dit blad zijn opgenomen een reportage van het afscheid te Medan en een overzicht van de belangrijkste wapenfeiten van 3-3 R.I.

De mannen van 3-3, die tot de oudste Klewang-lezers behoren, hebben er hun patrouilles opzitten. Moge het hun allen, die straks de vaderlandse bodem weer zullen betreden, ook in hun verdere levenspatrouille goed gaan. Drie-drie R.I.'ers namens alle lezers: een behouden vaart en wel thuis.

De redactie

VIER-DRIE-ZES

Vier-drie-zessers,

Hoewel het geen goede gewoonte is een welkomst woord met excuses in te leiden zien wij geen kans ditmaal aan dit euvel te ontkomen.

Immers het zal voor u vreemd zijn eerst nu een Klewang te ontvangen. De redactie had u liever bij aankomst een introductie willen aanbieden.

Helaas was dit niet mogelijk. Enige tijd voor u voet aan Sumatraanse wal zette kwam van hogerhand een mededeling die inhield dat er geen geld meer werd beschikbaar werd gesteld voor de uitgave van militaire bladen. Ook de Klewang scheen dus te moeten verdwijnen. Particuliere instanties zegden ons echter hun steun toe en we konden weer verschijnen.

Er moest een tussenperiode overbrugd worden. Dit werd bereikt door twee gecombineerde uitgaven van alle niet verschenen nummers. De tweede gecombineerde aflevering ligt thans voor u. Het volgende nummer verschijnt 12 November.

Ook van u 436-ers hangt het bestaan van de Klewang af. Stuur dus copy. Een goed verblijf hier, wapenbroeders.

Generaal Scholten

Pols gebroken

In de nacht van 26 op 27 October werd generaal Scholten gewekt door enkele schoten, die de wacht voor zijn huis loste. Toen hij een onderzoek wilde instellen kwam generaal Scholten te vallen door een los liggende plank in de trap die naar de tuin voert en brak zijn pols.

De generaal werd in het militair hospitaal aan de Boolweg opgenomen, waar hij enige dagen ter observatie zal blijven. Beterschap, generaal!

Rotterdam, dat in 1940 door de Duitse bomaanval zo zwaar werd gehavend, levert thans weer een veel beter aanzien. Wel is waar zijn er nog veel lelijke kale plekken in de binnenstad, doch uit alles blijkt, dat de Rotterdammers van aanpakken weten. Hier ziet u Rotterdam van het 60 meter hoge gebouw van het gemeentelijk energiebedrijf af genomen. Rechts op de voorgrond is het scheepvaartmuseum, in het midden op de achtergrond de toren van de St. Laurenskerk, en links op de achtergrond de toren van het stadhuis aan de C. Z. Coolingsingel.

Wat het zwaarst is, moet het zwaarst wegen en daarom beginnen we met een zéér sensationeel bericht. Diegene die het alreeds heeft gelezen zal het met belangstelling nogmaals vernemen. Aan een laveloos martelende onzekerheid, zo schreef ongeveer het Vrije Volk, is eindelijk een einde gekomen. Ganse generaties kibbelden er onderling over. De koe heeft eindelijk de haas gevangen. Dit belangrijke feit gebeurde in Groningen alwaar een landbouwer zijn koe een sprong zag doen naar het leger van een haas, die in één klap werd gedood. *** Nu we zulke sensatieverhalen vertellen over landbouwers met scherpe opmerkingsgaven, mogen we ook wel iets over de stedeling schrijven. B & W van Groot-Mokum, altijd progressief en altijd bijdehand, hebben een voorstel ingediend betreffende een wederopbouw-plan voor de voormalige jodenbuurt, begrensd door de Amstel, de Zwanenburgwal, de Houtkopersburwal, de Markergracht en de Nieuwe Herengracht, die toch weer zo oud is. Daar nu, willen B & W stappen doen om tot de onteigening te geraken voor de uitvoering van dit plan. Nou, de Amsterdammers hebben weer wat te praten. Ze hebben het toch wel. *** Toch kan je wel wat beleven in dat Amsterdam. Beste lezer, u had er de 19de October met uw meisje moeten zijn. In de elektrische centrale van Amsterdam Oost was namelijk een hevige brand uitgebroken, waardoor een groot deel van Amsterdam zonder licht zat. De beide zenders in Hilversum vielen ook uit, want ook het Gooi wordt gevoed vanuit de Amsterdamse Centrale. De oorzaak van de brand was een ontploffing in een transformatorhuisje. De aanwezige schakelwachter kon de deur uit vliegen.

De olie in het oliebad niet en dit vloog dan ook door de ontploffing in brand. En de Amsterdammers zaten maar in het donker, en dachten aan de oorlogsjaren. De Amsterdammers en „buitenlanders“ die in de Apollohal van een ijsrevue zaten te genieten, kon-

den het herstweer opzoeken en ook de bioscoopbezoekers vonden de overgang van het ene donker naar het andere donker maar matig. *** Een grapje is een grapje maar er zijn grenzen. En zo belanden we in iets ernstigs. In Amsterdam werd de „stichting Unesco Centrum Nederland“ opgericht. Deze instelling streeft naar samenwerking op internationaal gebied, zal in Amsterdam worden gevestigd en is de eerste van deze aard in de wereld. In November wordt het officieel geopend. Men stelt zich voor

een complete documentatie-bibliotheek en leeszaal te houden van Unesco-materiaal aan boeken, tijdschriften en voorts zullen films en lezingen worden gegeven, en conferenties en andere bijeenkomsten worden georganiseerd. Inderdaad, slechts parate kennis kan de mensen tot elkaar brengen. *** De Benelux gedachte wordt eveneens stap voor stap verwezenlijkt. Een vooroorlogse toestand en voor de werkende stand in Nederland wel zeer prettige maatregel, zal zijn hersteld wanneer men in begin 1950 niet meer met een paspoort naar België zal behoeven te reizen. Slechts een bewijs van Nederlanderschap of een soortgelijk papier is nodig om de vakantie in België door te brengen. *** Nu we het toch over reizen hebben willen we de plannen van twee waaghalsen u niet onthouden. Met een pieterig bootje van negen meter willen onze vrienden Kogers van der Stadt (44 jaar) en J. Zuur (22 jaar), beiden vrijgezel, de diverse zeeën doorklieven.

Het scheepje dat eens toebehoorde aan de waterpolitie te Smeek, hebben zij voorzien van een nieuw dak, een dubbele bodem en een tien meter lange

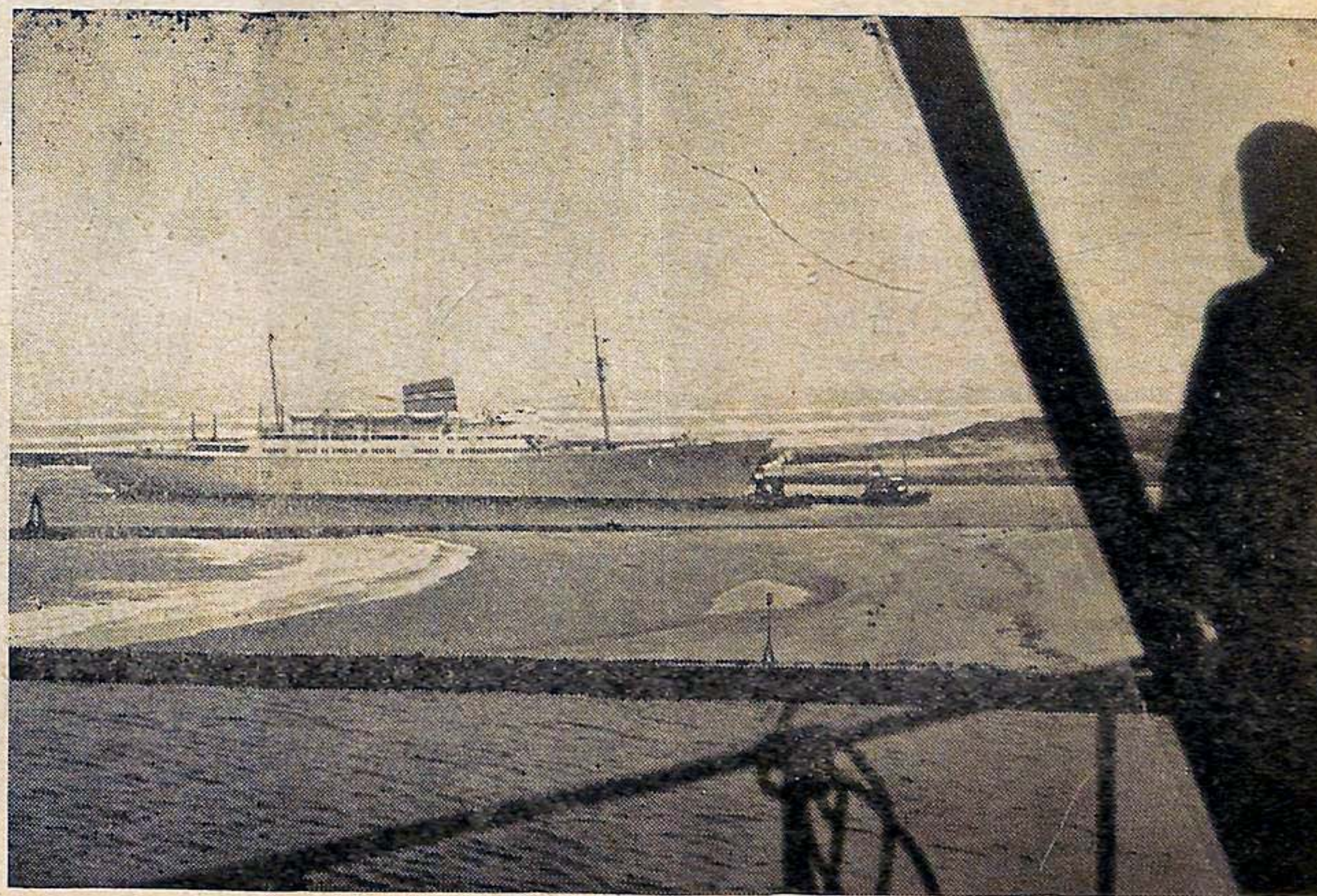
VORRINK SPREEKT VOOR MARINE-officieren.

Voor het eerst in de geschiedenis van de Nederlandse krijgsmacht zal een socialistisch kamerlid een vereniging van officieren toespreken. De heer K. Vorrink, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zal voor de vereniging van marine officieren een voordracht houden over het onderwerp: „Standpunt van de Partij van de Arbeid ten opzichte van de gewapende macht.”

De heer Vorrink is lid van de defensiecommissie en reserve-officier van de Kon. Landmacht. (Aig. Handelsblad.).

mast waaraan 60 vierkante metertjes zeil kunnen hangen. Hoe lang denkt u weg te blijven heren, werd gevraagd. De heren dachten aan een jaar. Hoewel de financiën enige zorgen baren, hebben zij voor enkele Nederlandse industrieën een vertegenwoordiging verworven. Goede reis en tot ziens, zeggen de Zaan-dammers, want in die schone streek wordt gestart. Ook van ons, nietigen op de Oostkust: goede reis. *** En dat wensen we ook de eerste grote zending kerstpakketten toe, die eind October met de „Bantam“ meeging. *** Nadat we vorige week iets vertelden over de Zalbommelse jeugdraad, laten we ze ook voor deze keer niet alleen. De burgemeester van Zalbommel, de heer A. Bissink, heeft namelijk de eerste „jeugdgemeenteraad“ geïnstalleerd. De burgemeester hield een installatiespeech, waarin hij in de eerste plaats de jonge raad waarschuwde om ondanks deze belangstelling toch zichzelf te blijven. Spreker gaf een overzicht van de vraagstukken, die behandeld en bestudeerd zullen worden, onder andere: woonruimte voor jonge mensen met huwelijksplannen, kinderspeelgelegenheden, sportterreinen, verdeling van subsidies voor jeugdorganisaties, het vraagstuk van de vrije tijdbesteding voor de jeugd en de opvoeding van de jongeren tot staatsburgers.

Tot eerste wethouder werd benoemd J. van Steyvenberg, tot tweede wethouder J. Houtsmuller, eerste secretaris werd F. Wijk en tweede secretaresse mej. Kusters.

Verleden week is het bij de Nederlandse Dok- en Scheepsbouw Maatschappij gebouwde Noorse schip „Oslofjord“ na een geslaagde proefvaart op de Noordzee in IJmuiden teruggekeerd. De statige „Oslofjord“ tussen de pieren van IJmuiden.

Welkom 436!

GENERAAL SCHOLTEN:

„Bedenkt, dat duizenden ogen U gadeslaan”

Te Belawan was het de ochtend van de achtste October in de debarkatiedoors weer een drukte van belang. Daar arriveerde namelijk die dag het 436e bataljon infanterie, dat hoofdzakelijk uit Zuiderlingen bestaat, met de Waterman. Ter afwisseling hadden ook enige tientallen Rotterdammers de reis naar Sumatra meegemaakt. Toen de boot aan de kade meerde betraden de territoriaal tevens troepencommandant, generaal-majoor P. Scholten en de ondercommandant, luitenant-kolonel A. F. L. Maris het schip. Nadat de generaal de bataljonscommandant, luitenant-kolonel Lutkie had begroet, richtte hij het woord tot de nieuw-aangekomenen, zeggende:

„Wederom heb ik het voorrecht een kort welkomstwoord te mogen richten tot nieuw-aangekomenen troepen, bestemd voor het Territorium Noord-Sumatra. Dat Ge hier inderdaad welkom zijt, zult ge straks, als ge U vertrouwd hebt gemaakt met het leven van alledag in deze voor U geheel onbekende omgeving, zelf kunnen ervaren. Niet overal misschien en niet altijd even spontaan. Maar ge zult van de eenvoudige landman kunnen vernemen, dat hij U graag ziet, omdat Uw aanwezigheid bescherming betekent voor zijn have en goed. En na een wat langer verblijf zal het U ongetwijfeld opvallen dat de samenleving in dit schone land, de ontworpen veroorzaakt door de Japanse bezetter, nog steeds niet teboven is. Gij zult kunnen constateren dat hartstochten zijn opgevlamd en dat er daden zijn en worden verricht, welke tot dusver aan Indonesie de basis voor welvaart, orde en rust, hebben onthouden.

ANTWOORD OP HET „WAAROM”

Gij weet dat thans in den Haag, ter Ronde Tafel Conferentie, Indonesiers en Nederlanders moeizaam zoeken naar een synthese welke de voorwaarden scheppen kan voor een gelukkige en welvarende samenleving in dit eilandrijk, dat voor de oorlog overal in de wereld bekendheid genoot als een land waarin het goed was om te leven. Doch terwijl zij dit doen, dient de soevereine macht rekening te houden met het feit dat zeer vele wapens in handen zijn geraakt van onverantwoordelijke lieden, wie het onverschillig laat of in dit land de chaos ontstaat, zolang zij en hun volgelingen maar niets tekort komen. Daarom is het nodig, beter misschien ware het zeggen: is het helaas nog noodzakelijk, dat in Indonesie goed gedisciplineerde troepen aanwezig zijn, wier taak het is, te voorkomen dat de chaos dit land overwoekert.

Gij weet natuurlijk ook dat de soevereiniteits-overdracht over Indonesie aanstaande is. In verband hiermede worden aan Indonesische zijde pogingen gedaan om een geregeld leger te formeren, dat de taak van de Nederlandse troepen zal kunnen overnemen. Het is een feit dat de geoefendheid en de discipline van dit leger in wording op het moment van de soevereiniteits-overdracht, zodanig zullen zijn dat in belangrijke gebieden voor een gezagsvacuum moet worden gevreesd. Ook deze kwestie vormt in den Haag een punt van bespreking.

De nieuw-aangekomenen worden verwelkomd door de territoriaal tevens troepencommandant, generaal-majoor P. Scholten en de ondercommandant, luitenant-kolonel A. F. L. Maris.

Over het tijdstip waarop de Nederlandse troepen hun taak aan anderen kunnen overdragen, staat op dit ogenblik dus nog niets vast. Tot op het moment waarop dit tijdstip is bepaald, zal de Nederlandse Regering dus van U verlangen dat gij Uw soldatenplicht doet. Zoals het een goed Hollander betaamt, humaan doch streng.

„OP EEN IEDER VAN U PERSOONLIJK KOMT HET AAN”

Wanneer U dus een militaire taak wordt opgedragen, waarbij actie onvermijdelijk is, dan verwacht ik van U allen dat gij in elk opzicht Uw hoge plicht zult vervullen. Op dezelfde voortreffelijke wijze als Uw wapenbroeders met wie gij straks kennis zult maken, dit hebben gedaan, vaak onder de moeilijkste omstandigheden. Op een ieder van U persoonlijk, komt het daarbij aan.

Volgt in Uw eigen belang, in het belang van hen die U omringen en van hen die in het Vaderland op Uw terugkeer wachten, de gegeven voorschriften en getroffen maatregelen ten aanzien van het behoud van Uw gezondheid, hygiëne, voeding en zo voort nauwkeurig op en gij zult ondervinden, dat het leven in de tropen, waarover in Nederland vaak verworpen denkbeelden bestaan, voor Europeanen zeer goed en zonder ongemak is uit te houden.

Weest correct in Uw optreden naar buiten. Bedenkt dat in deze jonge staatkundige gemeenschap, duizenden ogen U gadeslaan in Uw dagelijks leven en dat het respect van de Indonesier zowel als van de Nederlandse burger voor het Lege, afhangt van het optreden van de enkeling.

Zorgt dat gij de waardering van de burgerij en Uw meerderen deelachtig wordt. Wanneer gij in de korte tijd dat gij hier verblijven moet Uw plicht nauwgezet volbrengt, zal Uw diensttijd in de tropen zeker geen verloren tijd zijn geweest, doch zult gij integendeel rijker aan ervaring en levenswijsheid bij de Uwen in het Vaderland terugkeren. Welkom mannen, weest Uw plicht indachtig.”

VLOTTE REIS

Toen we de C. O. T. lt. Kol. G. A. L. Boissevain een en ander vroegen over de reis was hij vol lof. De reis was vlot verlopen en de jongens hadden nog twee buitenkansjes gehad. Behalve de havenplaatsen Port-Said, Aden en Sabang, had men ook Lissabon en Bizerta opgedaan. Een van de opvarenden had namelijk even na Lissabon een blinde darm ontsteking gekregen, zodat de dokter het nodig oordeelde terug te stomen

aanloop voor een gesprek. „Vind je het hier niet warm?” De nieuwe knikt dan voor de twee en vijftigste maal. Dan volgt het eigenlijke gesprek. Een heen en weer vragen hoe het „daar” gaat. De nieuwe weet het echter niet, hij heeft zich dat in Holland nooit zo precies afgevraagd en hij is trouwens te kort hier om een vergelijking te maken. Alles gaat er goed, is het geruststellend resumé.

En de toestand in Indië? De nieuwe ontvangt eveneens een geruststellend resumé, over Indonesië. Hij wordt ingelicht over het wel en wee van het tropenleven. Doctor Mansur, natte sawah's, film en vrouwen, de baru wordt geacht alles na vijf minuten te weten. Hij knikt maar. Hij zal het wel zien. Ik heb tenslotte ook een soldatengids, zegt hij, met kaartjes.

De twee-jaar mythe is het onvermijdelijke sluitstuk van de kennismaking. „Wij, (de toehoorder schrikt al van dit zelfbewuste wij), wij blijven hier zeker niet langer dan twee jaar”. „Dat is ons ook gezegd,” luidt de repliek met de vaderlijke geruststelling daarachter: „reken op drie.” Maar de baru gelooft het niet, gelukkig. Of hij nu een Zeeuw is of een Brabander of een der vele Rotterdammers, hij behoort tot het „wij”, d.w.z. het 436-ste bat en in Holland zeiden ze.....

In de gesprekken met de baru's bleek duidelijk, dat zij hun tijd willen doorbrengen met, naast hun militaire werkzaamheden, studie, met gezelligheid en dat zij hun hobby's zullen blijven beoefenen. Zij waren er dan ook trots op, dat hun batalion compleet was, volkomen compleet mijnheer. Wat compleet? Nou ja, compleet, we hebben van alles.

Het complete bleek al direct bij de eerste aankomst te Medan, daar op dat stationnetje bij de Sultan Mahmoe Alrasjidweg. De jongens liepen krom van de meegenomen spullen en schenen van alles meegenomen te hebben wat maar redelijkerwijs mee te nemen was. Dat men hier zwemt in de zeep, scheermesjes e.d. schijnt nog immer niet aan de te vertrekken troepen in Holland te worden medegedeeld. Dat velen zich de mooie getroosten hun muziek-instrumenten mee te nemen valt toe te juichen. Glimlachend keken de oude rotten van 3-3 RI -en de anderen, naar de stoffelijke blijken van Europese beschaving die trots aan de rugzakken en tassen hingen: klereknaapjes! Ach, ja.

In Compagnies verband vertrokken de nieuw — aangekomenen toen naar de voor hen in Medan in gereedheid gebrachte kwartieren waar zij enkele dagen zullen verblijven alvorens naar de eigenlijke plaatsen van bestemming door te reizen.

Welkom vier — drie — zes! En een goed verblijf!

Hobby.

De overste Boissevain heeft een hobby: als hij als C. O. T. de haven van Sabang aan de kim ziet verschijnen, wordt een grote verzameling gehouden van allerlei lekkernijen die op het troepenschip worden verstrekt. Dit lekkers wordt dan onder de bewoners, met name de jonge bewoners van Sabang verdeeld. Ook dit maal maakte de C. O. T. geen uitzondering en vele goede gaven overstroonden Sabang.

Nadat de debarkatie beëindigd was ging het naar de gereedstaande trein van de D.S.M. die de troepen naar Medan zou brengen, waar zij omstreeks één uur aankwamen.

Belast en beladen

DAAR kwamen ze uit Belawan aan, de mannen van het nieuwe bataljon, belast en beladen. En wie aan het stationnetje aan de Smidstraat te Medan de troepen opwachste om bekenden te ontmoeten, moest zich bukken om van onderen af de gezichten onder de kanjers van plunjezakken te aanschouwen. Overigens was het een glorieuze intocht. Wie zo'n intocht zelf niet eens, -heel vroeger- heeft meegemaakt, zal deze picknick gevoelens die men dan bezit, nooit begrijpen. Alles is nieuw, met grote ogen bekijkt je een betjah, er wordt gewed of die boom een papaja-boom is of een bananen-boom, aardige meisjes worden in volkomen stilzwijgen nagekeken. Ach, zo gaat het. Zo ook bijvoorbeeld de onvermijdelijke

Op reis in Batakland:

WEEK-END TE PADANG-SIDEMPUAN

(V)

PADANG SIDEMPUAN, in Zuid-Tapanuli, is gelegen op vierhonderd en zes-en-dertig kilometer ten Zuiden van Medan en is slechts te bereiken per militair convooi in drie trajecten, dus drie dagreizen. Het eerste traject gaat dan van Medan, via Siantar naar Tarutung, de standplaats van de militaire Commandant van Tapanuli; het tweede van

Tarutung..... naar Sibolga, de standplaats van den resident van Tapanuli, de heer Heckman en het derde van Sibolga naar Padang Sidempuan. Ik zeide dus dat men Padang Sidempuan in drie dagreizen kan bereiken, doch dit wil niet zeggen, dat men deze plaats in drie dagen kan bereiken. Bof men en heeft men op drie achtereenvolgende dagen „verbinding”, dan duurt de reis drie dagen, doch het gebeurt ook wel, dat de reiziger niet boft en onderweg een of meer dagen moet overnachten. Dan kan de reis Medan — Padang Sidempuan of omgekeerd wel eens meer dan drie dagen vorderen.....

Dit laatste is natuurlijk voor spoedgevallen of voor lieden die te Medan met verlof gaan, zeer pijnlijk en tijdrovend, weshalve voor deze gevallen een „luchtbrug” is, duidelijker gezegd een vliegtuigverbinding van Medan naar Pinang Sore. De reis van Pinang Sore en er naar toe wordt dan verder langs de weg gemaakt. Natuurlijk kent de militaire samenleving ook de „zeer dringende gevallen”, in welke gevallen een piper cub wordt ingeschakeld. Deze kleinere toestellen kunnen overal landen waar maar een piper cubstrip is aangebracht! De militaire verlofgangers van Inf. III maken echter gebruik van de toestellen die op het vliegveld Pinang Sore landen en opstijgen, zodat zij ten volle kunnen genieten van hun vier dagen verlof. De reiziger echter, die geen haast heeft en het wel en wee van een militaire reis langs de weg wil medemaken, raden wij echter aan eens deze tocht langs de weg te maken. Het is alleszins de moeite en eventuele ontberingen waard.....

GESCHONDEN...

PADANG SIDEMPUAN is dan, met de onderhorige buitenposten, wel een der meest verre militaire posten in het territorium Noord-Sumatra. Wanneer men boven de kota vliegt, ziet men eerst goed welke verwoestingen de laskars of hoe deze strijdorganisaties nu allen meer mogen heeten, in de Januaridagen hebben aangebracht. Grote plekken zijn hier en daar open, vooral in het Oostelijk gedeelte van de stad daar, waar de Europese wijk was gevestigd en de bureaux der stad waren. Scholen, huizen

en wat de benden nog maar in de brand konden steken, vielen ten offer aan de vernielzucht en ook aan de pasarwijk werd grote schade toegebracht. Net zo als in andere plaatsen waar de tegenstander de politiek der verschroeiende aarde toepaste, heeft ook Padang Sidempuan zich direct op de wederopbouw geworpen, ook al is het gebrek aan bouwmaterialen de reden dat nog niet op grote schaal kan worden opgebouwd wat is vernield.

De lessen aan de schoolgaande kinderen werden voortgezet in noodgebouwen, woningen gevorderd voor diensten en instellingen, handswerklieden begonnen aan het herstel van verschillende utiliteitswerken, genisten en militaire vaklieden droegen hun steentje bij tot het herstel der militaire gebouwen, zoals bijvoorbeeld het kampement waarvan

DOOR JOHAN VAN KRALINGEN

de daken waren verbrand en Padang Sidempuan werd weer een levendige stad waarin de bevolking spoedig weerkeerde en wederom ging leven en werken.

Het is een goede stad om in te wonen, het is er niet zo warm als in Medan bijvoorbeeld en de bevolking is er ijverig, leergierig en werkt voor een goed deel gaarne samen met het Nederlandse bestuur en de militaire samenleving. Eensdeels is Padang Sidempuan republikeins gezind, verwacht wellicht van de republiek meer dan van de Nederlanders of eigen voorlieden, een ander deel streeft naar volledige zelfstandigheid in het kader der federale regeringen. Maar laten wij, op deze mooie Zaterdagmiddag eens liever de kota gaan bekijken dan ons te verdiepen in politieke constellaties, een materie waarin wel een ieder zich verdiept, maar waarin elkeen eveneens de weg kwijt raakt.

TOCHT DOOR DE KOTA

Beginnen wij onze tocht dan op de grote pasar, de hoofdader van de kota, daar, waar ook de convooien vertrek-

ken en waar gij zojuist zijt aangekomen. Evenals in alle steden, vormt ook hier de pasarwijk de meest levendige en spectaculaire wijk want hier leeft en werkt de bevolking, handelt, koopt, verkoopt, discuteert, nontont, gokt, verliest of wint, wordt welgesteld of arm, hoort of spuit nieuwtjes, kortom, hier is de plaats waar de inwoners van Padang Sidempuan en omliggende kampongs een groot gedeelte van hun leven slijten. Hier treft men jong of oud, vrouw of man, tani of soldaat, koopman of neringdoende, vakman of prutser, rijk of arm, Christen of Mohammedaan, gezonde of zieke aan. Hier vindt ge uw dobi, de pillendraaijer, de fietsenmaker, de poelier, de muzikant, de slangenbezweerder, de waarzegger, de groentenboer, de paardenkoopman, cigarettenboer, de slager, de bakker, de snuisterijenverkoper, de kappers, kortom hier kunt ge voor alles terecht. Dit is de pasarwijk en dat zegt alles...

Evenals overal elders, bloeit ook hier de „vrije handel” en de artikelen die ge in de vrije handel koopt, zijn dan ook vrij duur. Er zijn veel risico's aan deze lucratieve handel verbonden; veel artikelen, voornamelijk de snuisterijen, worden

gesmokkeld en daarom betaalt ge fancy-prijzen. Zegt ge in Medan dat ge wordt „afgelegd” door de Chinese kooplieden, wel hier in Tapanuli, waar de handel vrijwel in handen is van de plaatselijke bevolking, zijnde Bataks, betaalt ge evenveel, misschien nog meer dan in Medan.....

Een pakje Escort, bijvoorbeeld, kost hier twee gulden, morgen misschien een rijksdualder, want de prijzen schommelen met de dag; voor een tinnetje Craven Plain betaalt ge twaalf en een halve gulden.....

„Gisteren”, zo zegt ge tegen de perfect Nederlands sprekende sigarettenkoopman, „gisteren hebt u aan een vriend van mij een zelfde tinnetje verkocht voor tien gulden en nu moet ik twaalf vijftig betalen. Dat is.....”

„Gisteren”, peinst dan de man, „Ja meneer, gisteren, dat was gisteren..... eh..... nu kost dit twaalf en een halve pop!”

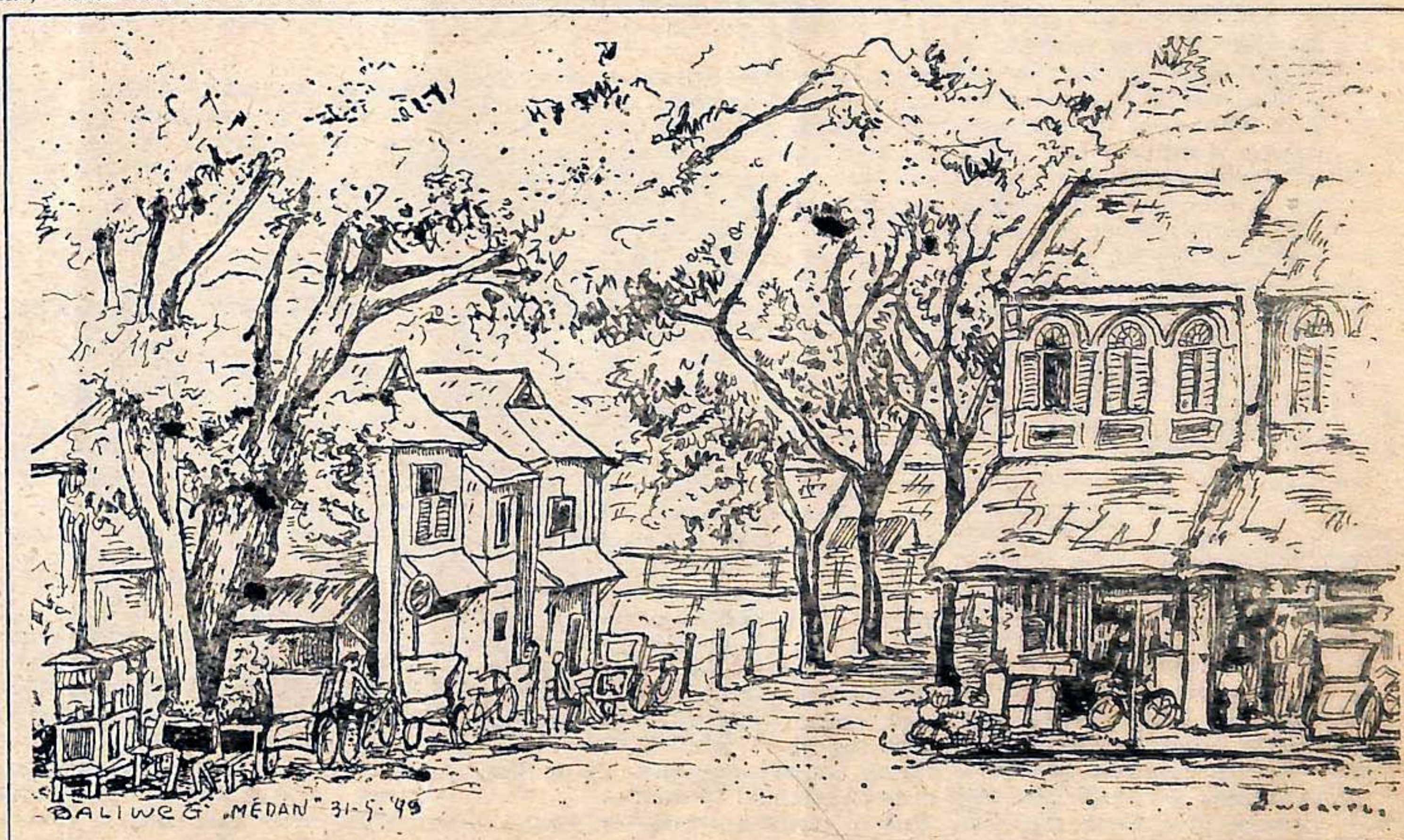
Zo is het, ook in Padang Sidempuan leeft men met de dag en ieders dag bepaalt zijn eigen prijs en politiek. Gisteren waren hier de Laskars, vandaag de Hollanders, morgen misschien de republiek, en wie weet wat overmorgen is.....?

Vaar wel

Nu 3-3 RI gaat thuisvaren heeft de redactie van de Klewang van een van haar oudste en meest gewaardeerde medewerkers, vaandrig Jan Kremer afscheid moeten nemen. Voor ons, redactieleden die gedurende kortere of langere tijd met hem samenwerkten, wil dit zeggen, dat een vriend gaat vertrekken, die meer dan twee jaar zijn beste krachten aan de Klewang heeft gegeven. Wij geloven niet, dat er veel lezers zijn die hem niet kennen. In de actieperiodes als „razende reporter” in meer rustige tijden achter zijn bureau op het troepencommando aan de Serdangweg. De veteranen onder onze lezers-schare zullen zich nog de verhalen van Boediman en het dagboek van Jantje herinneren, terwijl voor de baru's Johan van Kralingen zeker niet onbekend is. Johan van Kralingen, de naam welke hij zich tijdens de oorlog had aangemeten om uit handen der bezetters te blijven neemt ons ook in nevensstaand artikel weer mee op zijn zwerftochten door Batakland. Kremer, behouden thuis-vaart en de beste wensen voor de toekomst.

Dan wandelt ge verder langs de pasar, langs de Rumah makan, de eethuisjes en als ge langs de fietsenmaker loopt die boven zijn werkplaats met sierlijke letters: Bengkel heeft geschilderd, richt de man zich op een zegt u in zuiver Nederlands goedmiddag. Ge verbaast u hierover niet, want gisteren heeft deze gespierde Batak uw banden van uw fiets opgepompt en met een ijzerdraadje uw zadel gerepareerd. Toen gij hem vroeg: berapah? wuifde hij met zijn hand en zei glimlachend: „Voor u niets meneer.....” Sindsdien spreekt ge iedereen maar eerst in het Nederlands aan, want vele inwoners van Padang Sidempuan spreken Nederlands en laten dit ook gaarne horen.....

DE GROEI DER M.L.

„VAN NIETS TOT IETS“

In ons vorig artikel vertelde kapitein Deibel de lezers één en ander over de moeilijkheden en de zorgen voor de geboorte van de militaire luchtvaart in Indonesië. Kapitein-vlieger Roukens vervolgt nu met de vliegerij-historie van 1917 tot aan het uitbreken van de oorlog.

In 1917 werd de heer Hilgers aangesteld als burger-instructeur tevens werktuigkundige bij de M.L. en de opleiding nam, zij het ook bescheiden, een aanvang. In datzelfde jaar begaf de Lt. ter Poorten zich naar Amerika en voegde zich daar bij de kapitein Engelbert van Bevervoorde teneinde nieuw materiaal aan te kopen. In 1917 keerden zij terug met vier verkenner.

Het begon er toen wel een beetje op te lijken. Helaas trad kort na dit succesvolle begin een „down“ periode in doordat het materiaal snel opgebruikt raakte, terwijl men de twee leidende figuren verloor. Lt. ter Poorten keerde naar zijn wapen terug en een jaar later verloor de Kapt. Engelbert van Bevervoorde bij een vliegongeval het leven.

NIEUWE VOORUITZICHTEN

Half 1919 werden gelukkig nieuwe perspectieven geopend door de aankomst uit Nederland van een aantal officieren vlieger met een technische officier. Zij

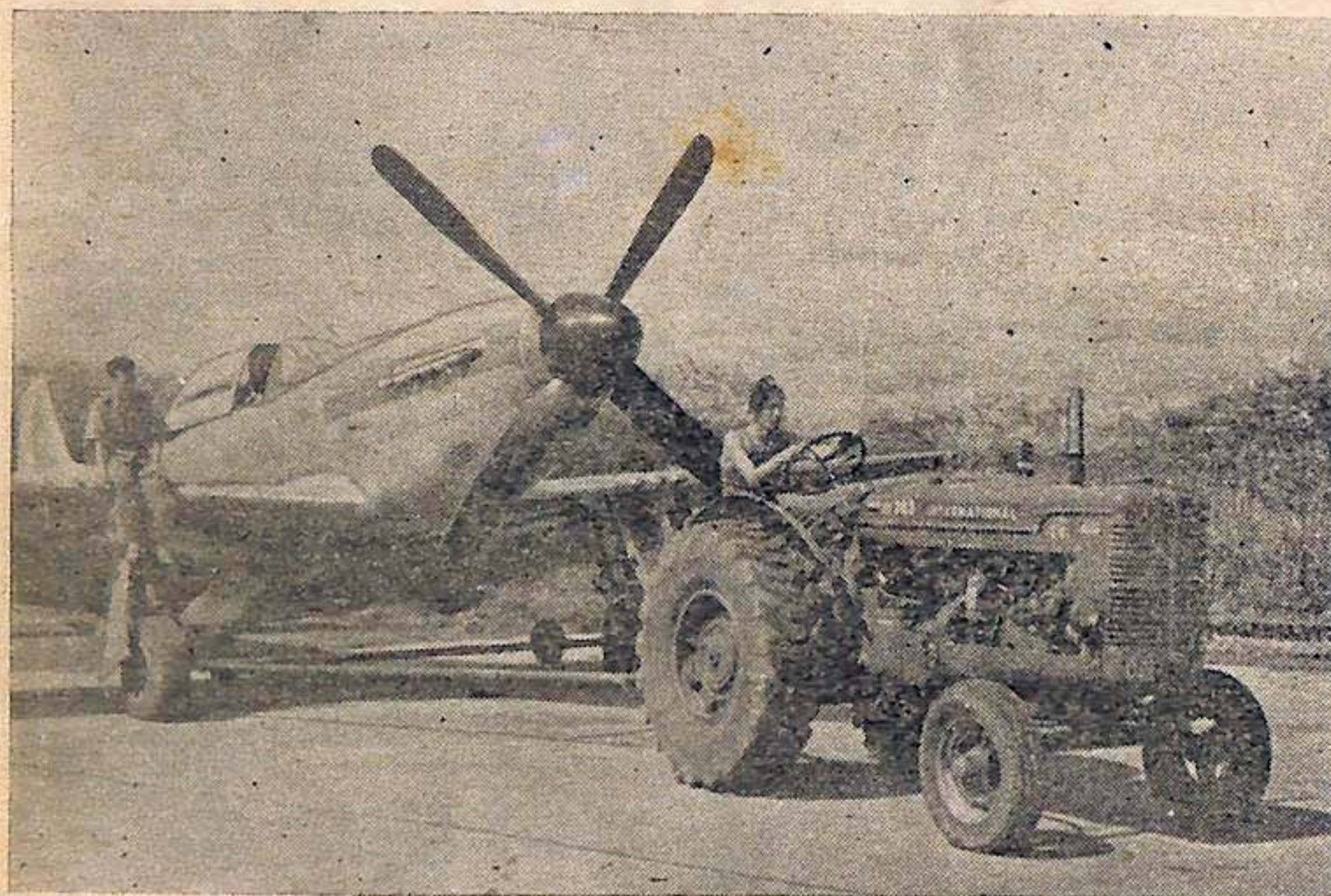
Slechts door woekeren met middelen en mogelijkheden, een onuitblusbaar enthousiasme door geloof in eigen kunnen en betere toekomstmogelijkheden werd niet alleen de moed erin gehouden maar zelfs goed opbouwend werk verricht.

ENTHOUSIASME EN ZELF-VERTROUWEN

Boven alles hield men de opleidingen gaande. Het natuurlijk verloop en verouderen der toestellen kon men bijhouden door eindeloos repareren en weloverwogen aankoop.

Een uitnemende technische dienst en radioafdeling werden opgebouwd, een waarnemersschool zag het levenslicht en men ging intensief aandacht besteden aan de bewapening.

Nieuwe vliegvelden binnen en buiten Java werden verkend en ingericht, enkele vluchten over de Archipel werden ondernomen en de leiding tenslotte hield een open oor en oog voor alles wat in het buitenland op het gebied der militaire vliegerij werd gepresteerd.

Met een tractor wordt een der in Medan gestationeerde Mustangs naar de startbaan vervoerd.

brachten een dozijntje Avro leskisten en De Havilland verkenner mee, en het geheel werd wederom te Kalidjati gestationeerd. Die Avrotjes tussen twee haakjes hebben toen nog zestien jaar bij ons als leskist dienst gedaan!! U voelt wel dat er heel wat leven in de brouwerij kwam, vooral toen het volgende jaar nog een stel D7 Fokkerjagers en een paar Vickers amphibie toestellen verschenen. Men was reeds toen niet van plan om de vliegerij tot Java te beperken doch wilde de gehele Archipel onder de vleugels krijgen. In eerste instantie is hier echter niet veel van terecht gekomen.

Hoewel er dus aanvankelijk wel muziek in de L.A. scheen te zitten, kwam men door verschillende oorzaken toch niet boven een bepaald peil uit. De voornaamste waren wel een chronisch geld gebrek in de daaraan volgende jaren en daarnaast een verhoogde activiteit van de Marine Luchtvaartdienst die een verschuiving van de begrotingspost ten nadele van de L. A. ten gevolge had.

Helaas, inplaats van een gehoopte verbetering werd door de malaise de toestand steeds onhoudbaar. Bezuiniging en inkrimping op alle fronten was aanhoudend het parool en in 1935 hadden we ons diepste dieptepunt wel bereikt. Met een kleine variant op een in de afgelopen jaren maar al te populaire slagzin konden we zeggen dat er werkelijk geen kist en geen cent voor de militaire vliegerij beschikbaar was. Alles was totaal opgevloden of bestond alleen nog op papier.

ALS DE NOOD HET HOOGST IS

Echter, de redding was nabij; de internationale situatie verslechterde. Zelfs zo erg dat men iets minder geloof ging hechten aan een neutraliteitsdroom en het maar beter vond iets meer aan eigen defensie te doen, en zo kon het gebeuren dat ook de L. A. de zo hoog nodige vervanging en uitbreiding kreeg. De grote vraag was: hoe en waarmee. Na heftige strijd in hogere regionen

Twée Mustangs vermist

Maandagochtend 10 October stegen van het vliegveld te Medan twee Mustang-jagers, bestuurd door de tweede luitenanten der K.L., T. F. F. Scherf en A. B. A. M. Brokx, op, waarvan tot nu toe niets meer werd gehoord. Reeds direct werden via Radio Medan inlichtingen verzocht over de vermiste vliegtuigen zonder veel resultaat.

Er was slechts een hoopvol bericht van de K.L.M. vertegenwoordiger in Djambi die meldde twee Mustangs te hebben gezien, die in Noordelijke richting vlogen. De kans is groot dat dit de twee vermiste Mustangs zijn geweest.

Van het luchtvaartcommando vernamen wij nog, dat het niet uitgesloten was, dat de beide vliegtuigen tegen elkaar gebotst zijn vanwege het slechte weer. Toen echter het bericht van de K.L.M. vertegenwoordiger uit Djambi kwam, stond men weer voor een raadsel.

De bestuurders van de beide jagers zagen dus het vliegveld Djambi niet, terwijl zij wel gezien werden. Als zij inderdaad geweten hadden in de nabijheid van het vliegveld te zijn, waren zij in Djambi geland om hun benzine-voorraad aan te vullen, aangezien een Mus-

tang slechts voor vijf vliegreuren benzine kan innemen. De afstand Medan — Bandung wordt in ongeveer vijf uur afgelegd. Tussenlandingen worden niet gemaakt, wel moeten de vliegtuigen zich melden bij de contrôletoren in Palembang. Toen Mandaagmiddag uit Bandung het bericht kwam dat de Mustangs een half uur na de verwachte aankomst nog steeds niet waren gezien, werd onmiddellijk getelegrafeerd naar Palembang. Daar kwam vast te staan, dat de toestellen vermist waren, daar zij zich niet gemeld hadden.

Pipercubs uit Palembang en een B 25 uit Batavia zijn direct uitgestuurd om hen te vinden maar tot nog toe geen spoor. Men verwacht dat de vliegers de rivier gevolgd zullen hebben omdat de kans dan het grootst is een veilige landingsplaats te kunnen vinden.

Een der beide vermist jagers had een jungle-kit bij zich. Dit is een koffer, die voldoende voedsel bevat om zich enige dagen in leven te houden. Het centrum van de opsporingswerkzaamheden heeft men nu naar het Padangse verplaatst, in het gebied van Djambi en Palembang zocht men tevergeefs. Het onderzoek duurt nog steeds voort.

besloot men, terecht de L. A. op te bouwen als een slagwapen.

Helaas legde men in de beginne te veel accent op de klap die men een mogelijke agressor reeds op grote afstand wilde toedienen middels bommenwerpers, maar na de ervaringen in '39 en '40 bouwde men een harmonisch geheel van bombers en jagers op. De bommenwerpers kwamen het eerst aan bod en men besloot in eerste instantie op een sterkte van 3 groepen met in totaal 117 toestellen. De keus liet men vallen op de Glen Martin, een voor zijn tijd redelijk twee motorig toestel, dat in de loop der tijden nog belangrijk verbeterd werd voornamelijk v.w.b. motorvermogen.

In 1936 kwamen de eersten en werd intensief met oefenen begonnen. U voelt wel dat het niet alleen bij nieuwe bombers kon blijven. Als nieuw les-toestel liet men zijn keus vallen op Koolhoven FK 51 en als overgangstoestel werd de Lockheed 12 in gebruik genomen. Eerst in 1940 ging men op de veel lichtere Ryan als primary trainer over.

Het voorbereidende werk, in de slappe tijd met zo weinig perspectieven gedaan en volgehouden, begon nu zijn vruchten af te werpen. Zonder veel moeite kon men overschakelen op de benodigde veel grotere organisatie. Opleidingen van vliegend personeel en werktuigkundigen, opbouw van technische diensten en bewapening, inrichting van vliegvelden en oprichting van de nodige accommodatie, het verliep alles weliswaar onder zeer hoge druk, maar zonder onoverkomelijke moeilijkheden.

Nieuwe verkenner in de vorm van de Fokker CK en later de Curtiss Falco verschenen, en eindelijk nadat men zijn ogen geopend kreeg door de gang van zaken in Europa verschenen in 1940 de eerste Curtiss Hawk 75A jagers.

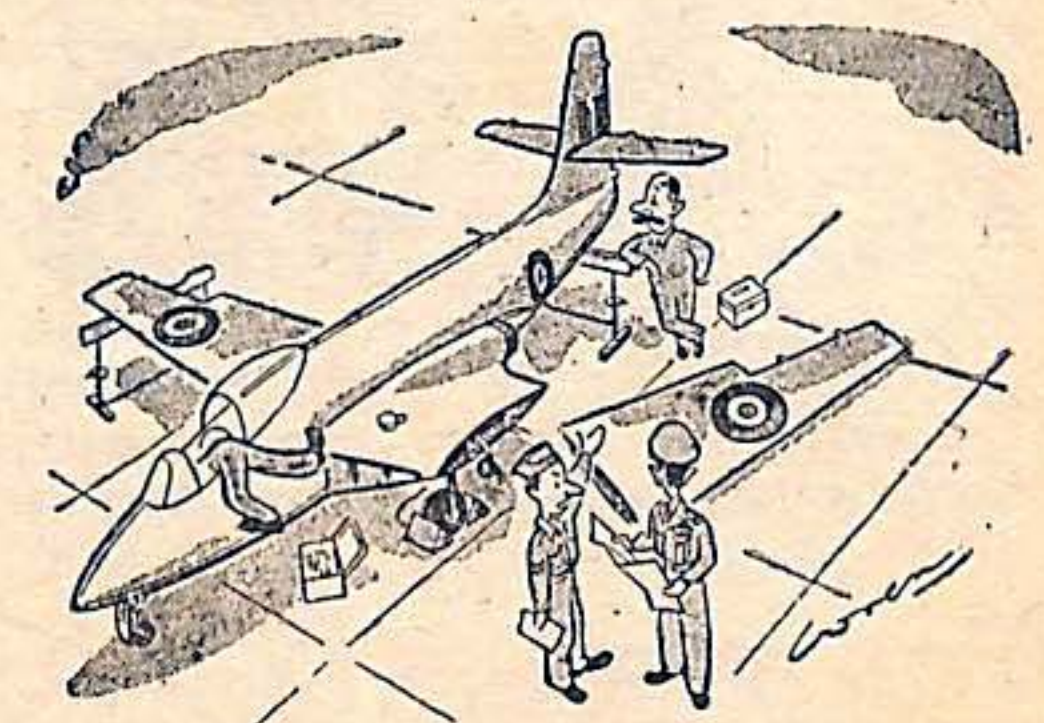
Inmiddels was de L. A. zodanig uitgebreid dat men vond dat het een eigen plaats naast de andere wapens toekwam nadat de L. A. als apart wapen omgedoopt werd in het Wapen der Militaire Luchtvaart. Zoals ik al zei, de Curtiss Hawks kwamen, een veertien in getal, en werden spoedig aangevuld door een twintigtal Interceptors van dezelfde fabriek.

Uiteindelijk in 1941 kwamen de kisten die de feitelijke bulk van onze jagermacht zouden uitmaken, de Brewster

Noodlanding Piper-cup

Een pipercub van de Militaire Luchtvaart heeft op Zaterdag 25 October een noodlanding gemaakt te Pajakoemboh (Midden-Sumatra), in republikeins gebied. De beide inzittenden bleven ongedeerd en werden de volgende dag door bemiddeling van de UNCI aan de Nederlandse autoriteiten overgedragen. De pipercub was 's ochtends vroeg voor een oefenvlucht van Padang vertrokken. Het toestel vloog eerst naar Fort de Kock. Kort na het vertrek van laatstgenoemde plaats moest de pipercub een noodlanding maken te Pajakoemboh, op ongeveer 45 k.m. van Fort de Kock. Hoewel het toestel ernstig beschadigd werd bleven de beide inzittenden (een luitenant en een sergeant-majoor) ongedeerd.

UIT DE LUCHT GEGREPEN

„Smith wil niets met de linkervleugel te maken hebben; het is tegen zijn politieke overtuiging“.

Buffalo, met een aantal van 72. In 1940 werd, na de inval in Nederland, bij ons nog een schepje en bovenop gedaan en toen in December 1941 voor ons het moment aangebroken was om te tonen wat we waard waren mag gezegd worden dat we hoewel lang niet volmaakt, toch zeker ook niet slecht waren, althans naar onze eigen idee.

Van de dienst vorming wapperden ter attentie aan onze lezersschare de volgende mededelingen op ons bureau :

TECHNISCH BASIS DIPLOMA.

Het vormingscentrum is momenteel in de gelegenheid aan belangstellenden een complete cursus „technisch basis diploma” te verstrekken. Deze cursus die bestaat uit 6 tekenboeken en 4 werkcassiers samen met 85 lessen leidt voor een examen op dat hier te lande gehouden kan worden. Het doel van de cursus is, aan hen die in een technische richting willen gaan studeren een hechte technische ondergrond te verschaffen. De te behandelen vakken zijn: Nederlandse taal, rekenen, wiskunde, natuurkunde, tekenen, schetsen en industrieële aardrijkskunde. Vraag inlichtingen bij uw vormingsofficieren of breng eens een bezoek aan het Vormingscentrum, waar een complete cursus ter inzage ligt.

CURSUS LEERLING MONTEUR.

Bij voldoende deelname zal in Medan een mondelinge cursus voor leerling monteur worden gehouden. Het ligt in de bedoeling om half November te beginnen en in Juli a.s. het officiële BOVAG examen te houden. Tevens kan aan belangstellenden buiten Medan een soortgelijke schriftelijke cursus, worden geleverd. Deze cursus is geheel ingesteld op zelfstudie, doch werken in clubverband verdient natuurlijk aanbeveling. Wanneer flink aangepakt wordt, is het mogelijk om met behulp van deze schriftelijke cursus eveneens in Juli het BOVAG examen af te leggen.

BIBLIOTHEEK.

De bibliotheek van het vormingscentrum beschikt momenteel over een aantal A.O.'tjes in 60 verschillende afleveringen. Deze zijn verkrijgbaar á 10 ct. per stuk. Weet u wat A.O.'tjes zijn? Niet? Breng dan eens een bezoek aan onze bibliotheek. De sergt. Vaesen zal u hieromtrent gaarne inlichten en u wordt zonder twijfel vaste klant van de nieuwe A. O.'tjes.

TIJDSCHRIFTEN.

Wegens de zeer ver doorgevoerde bezuinigingsmaatregelen is het aantal toegewezen vak- en studie tijdschriften dermate geslonken, dat het niet meer mogelijk is, gratis abonnementen te verstrekken. Informeer van tijd tot tijd eens bij uw vormingsofficier, of hij al nieuwe tijdschriften heeft ontvangen. Indien u een of ander tijdschrift voor uw studie of ontwikkeling meent nodig te hebben en uw vormingsofficier kan u dit niet verstrekken, stelt u zich dan eens met ons in verbinding. Van ieder verschenen tijdschrift, wordt nl. één exemplaar in onze bibliotheek opgelegd.

BLIJFT STUDEREN NA DEMOBILISATIE

Het afbreken van een, hetzij mondelinge dan wel schriftelijke cursus bij demobilisatie moet zoveel mogelijk voorkomen worden. De studerende — gelopen door zijn Vormingsofficier — dient zo spoedig mogelijk maatregelen te nemen om de voortgang van zijn studie te garanderen.

De regelingen, die bestaan ten aanzien van overheidssteun (studietoelagen, voorschotten) zijn de Commandanten c.q.-Vormingsofficieren voldoende bekend.

Het zal echter zijn nut hebben, de voortzetting van een gedurende de militaire dienst begonnen schriftelijke cursus nader onder ogen te zien.

Demobilisatie Nederland.

De cursusinstituten in Nederland gaan en mee accoord, dat de militairen van K.L. en K.N.I.L., die in Indonesië voor een schriftelijke cursus ingeschreven staan en in Nederland demobiliseren, als burger blijven studeren volgens het bij bedoelde instituten voor militairen geldende lage tarief van 90 cent per les. Dit tarief zal waarschijnlijk gedurende een jaar gehandhaafd blijven.

De subsidie die daarenboven gedurende hun diensttijd aan de cursisten werd verleend van de zijde van het Leger, moet echter na demobilisatie vervallen. Hiertegenover staat, dat tegemoetkoming in, of kwijtschelding van de cursuskosten kan worden verleend aan hen, die dit uit hoofde van hun geringe financiële draagkracht wensen.

Verzoeken dienaangaande kunnen worden ingediend resp. bij het Hoofd van het Demobilisatie-centrum „Huis ter Heide”, of het Hoofd van het Demobilisatie-centrum K.N.I.L. te Nijmegen.

Rectificatie :

In een der vorige afleveringen van de Klewang kwam een bericht voor over stoomcursussen landbouw boekhouden. Tot onze spijt moeten wij mededelen, dat deze cursussen voorlopig niet meer uitgegeven worden in Nederland. Zodra hierin verandering komt, zullen de vormingsofficieren hiervan op de hoogte worden gesteld.

DEMOBILISATIE

De directeur voor de demobilisatie van de Kon. Landmacht deelt mee, dat zoals eerder is bekend gemaakt de militairen van de 7 December Divisie en zij die hiermee gelijk gesteld zijn in de periode van October tot en met Januari naar Nederland zullen vertrekken. Het totale aantal, dat in deze periode terugkeert, werd oorspronkelijk op 20.000

HET MILITAIR HOSPITAAL ALS INDUSTRIE-CENTRUM

ARBEIDSTHERAPIE

Van patient tot all-round speelgoed-fabrikant, dat is de kunst die ze in het militair hospitaal aan de Boolweg verstaan. Nijvere handen vervaardigen daar kunststukken van de meest uiteenlopende aard.

Ofschoon de tentoonstelling zelf eerst, op 1 November gehouden zou worden, waren wij in de gelegenheid van te voren reeds een kijkje achter de schermen te nemen en wel in de werkplaats van het hospitaal aan de Boolweg, waar zuster R. v.d. Woude, onder wier bekwaame leiding de werktherapie staat de volgende gegevens verstrekke.

Het doel van de arbeidstherapie — letterlijk vertaald : geneeswijze door arbeid is waarschijnlijk iedereen bekend, namelijk het nuttig besteden van de vrije tijd door de patienten, waardoor verveling en lusteloosheid vermeden worden en het gevaar van algehele apathie rechtstreeks aangetast wordt. Getracht wordt de idee van de arbeidstherapie over te brengen op de onderdelen zelf, maar het nodige initiatief van die kant ontbreekt nog, zodat zuster v.d. Woude, in samenwerking met dr. Briët, die als psychiater aan het hospitaal verbonden is nog nuttig werk kan verrichten.

En inderdaad, er is sinds de vorige tentoonstelling, die vorig jaar November gehouden werd in de kleine zaal der A.M.V.J., een massa gepresteerd, zo zelfs, dat de attributen voor de komende show, die in een tijdsbestek van twee maanden is opgezet, aanspraak zullen maken op de grote zaal. Er was veel te zien, te veel om op te noemen : poppen van leer, speelgoedbeesten van hout, press-papiers van steen, enz.

Op de vraag waar al dit materiaal vandaan komt, vertelde zuster v.d. Woude, dat dit voor een belangrijk deel te danken is aan de spontane medewerking van o.a. het C.V.F. (contact vervanging familie-leden). Niwin en Welfare, welke instanties de militairen, die zelf een werkstuk willen vervaardigen, in staat stellen, het benodigde materiaal tegen gereduceerde prijs te kopen : leer, kapok en garen zijn wel de meest prijzige

man berekend, terwijl het totale aantal dat van Juni tot en met September 1949 uit Indonesië zou vertrekken op 12.000 man werd begroot. Deze laatste groep is thans voor het grootste deel thuis of varende. Reeds is begonnen met de afvoer van de 7 December Divisie.

Bij het opmaken van het definitieve afvoerschema bleek echter onder meer als gevolg van de door de minister van oorlog vastgestelde uitbreiding van het „Paascommuniqué”, dat het definitieve cijfer van de troepen die tussen October 1949 en Januari 1950 uit Indonesië moeten worden afgevoerd, belangrijk hoger is dan volgens de oorspronkelijke berekening.

Daar van het gepubliceerde schema, zoals meermalen werd meegedeeld, onder geen beding zal worden afgeweken, zal 't directoraat van scheepvaart extra scheepsruimte charteren, waardoor ook dit belangrijk groter aantal militairen op het vastgestelde tijdstip uit Indonesië kan vertrekken. Het eerste schip dat voor dit doel is ingelegd is het Engelse stoomschip Empire Brent, dat als emigrantenschip een reis naar Australië heeft gemaakt. Op de terugreis, vermoedelijk in de loop van deze week aanvangend, zal het Nederlandse troepen thuisbrengen.

Daar het huidige demobilisatiecentrum eveneens van onvoldoende capaciteit is om een groter aantal te verwerken, zal binnenkort een nieuw demobilisatiecentrum worden betrokken, waarvan de capaciteit wel voldoende is. De verbouwing is in volle gang.

ingrediënten”, terwijl aan hout en oude dekens weer veel makkelijker te komen is. Zo is onlangs een „Niwinkist” te Belawan aangekomen, gevuld met fi-neer-werk d.w.z. tekenbehoeften en is men door de dienst welzijnsverzorging aan een relatie gekomen, die genesall-band maakt voor de vervaardiging van manden, tassen en dergelijke. Alle inkomsten, ook die van de te geven tentoonstelling, zijn trouwens bestemd voor het aanschaffen van materiaal en grondstoffen : het geld komt er in, maar gaat er ook even hard weer uit, met als totaal omzet, sinds de laatste tentoonstelling, ongeveer twee duizend gulden.

Trouwe medewerkers van zuster v.d. Woude zijn in de eerste plaats soldaat eerste klas H. Gierveld, die een meester is in het improviseren en het uitdenken van nieuwe ideeën en vooral ook een Indonesisch lid van het hospitaal-personeel, die uitstekend afgewerkte wajangpoppen levert (prijs f 20.— voor de patienten) en de gave bezit een compleet wajang-poppenspel ten beste te geven. Als bijzonderheid dient nog vermeld te worden, dat iedere patient, die ter repatriëring uit het hospitaal vertrekt, een keurige bagagekist door zijn collega's in de timmermanswerkplaats aangeboden krijgt !

ONBEHOORLIJK.

Een fabrikant in Nederland weigerde ondanks zijn beloften een uit Indonesië teruggekeerd militair weer in dienst te nemen. Hij moest voor dit feit voor de rechter verschijnen, die hem een boete van f 1000.—, subs. drie maanden hechtenis oplegde. De officier van Justitie, die de fabrikant op ongezoeten wijze op zijn nummer zette, betoogde, dat bij de behandeling van deze zaak andere maatstaven dan alleen wetsartikelen moesten worden aangelegd.

De eis luidde f 1.500.— boete, subs. drie maanden.

(Uit „Nieuwsgier” dd. 24 September 1949).

Die zit !

Generaal Bradley over Amerikaanse verdediging

Generaal Omar Bradley, de voorzitter van de verenigde generale staven van de Amerikaanse land- zee- en luchtmacht, heeft in een bijeenkomst van de Interamerikaanse verdedigingsraad zijn mening te kennen gegeven over de defensie van Amerika. Bradley verklaarde dat de grenzen van Amerika in feite liggen op de grenzen van de aanvaller of de groep van aanvallen. „Wij weten dat indien er opnieuw een oorlog zou uitbreken, Amerika daar onmiddellijk in betrokken wordt, en hetzelfde zal waarschijnlijk het geval zijn met een staat die in deze raad vertegenwoordigd is. Wij weten ook dat gedurende de komende 20 jaar, voor zover wij dit kunnen voorzien, slecht een bron bestaat die de oorsprong van een derde wereldoorlog zou kunnen worden. Het is daarom in het belang van de Verenigde Staten een reusachtige voorraad atoombommen te houden en het vermogen te beschermen om deze bommen op vijandelijk gebied af te werpen. De afschrikwekkende uitwerking die de atoombom heeft voor een aanvallende staat, moet behouden blijven”.

3-3 R.I. NAM AFSCHIED

DONDERDAG 13 October. Een groots carré met manschappen die over enige maanden de zon, die op het ogenblik zo onbarmhartig schijnt, mijlen en mijlen achter zich weten. Woorden van herinnering waarin de dank ligt besloten, klinken tot deze altijd eenvoudig gebleven „blubber-trappers” door.

Dank aan allen die de basis legden voor pacificatie N. S. T.

De afscheidsparade begon om half negen precies, toen de territoriaal tevens Troepencommandant, generaal **P. Scholten**, vergezeld van zijn kapitein-adjudant en in tegenwoordigheid van de ondercommandant luitenant-kolonel **A.F.L. Maris** en de chef-staf majoor **Gerth van Wijk** het Polonia-terrein betraden, alwaar de manschappen stonden aangetreden. Nadat generaal Scholten de stram aangetreden troepen en de genodigden, onder wie wij opmerkten: de gedelegeerde van de H.V.K. **mr. H.W.J. Sonius**, de wnd. Wali Negara **Tengku Hafas**, verscheidene departementshoofden, voor- aanstaande vertegenwoordigers van cultuur- en handelsmaatschappijen en officieren die de onderscheidene diensten vertegenwoordigden, had begroet, meldde overste **J.A.J. de Groot** zijn bataljon dat vervolgens werd geïnspecteerd. Hierna besteeg generaal Scholten het met rood-wit-blauw versierde spreekgestoelte:

„WANNEER GAAN JULLIE NAAR HUIS?”

„Mannen van 3-3 R.I., eindelijk is het den bijna zover en is over enige weken de dag aangebroken, waarop gij te Priok scheep zult gaan naar het oude land. Drie jaar hebt gij er op zitten. Het is een lange en moeilijke tijd geweest voor u allen. Sommigen begonnen wel eens te wanhopen. Het zal u zijn opgevallen, dat ik tijdens mijn laatste bezoeken aan uw posten meestal begon met de vraag: „Wanneer gaan jullie naar huis?” Meen niet dat ik deze min of meer luchtig geplaatste vraag inwendig niet met de meeste ernst naar voren bracht. Als één ervan overtuigd is dat een bataljon er thans recht op heeft naar huis terug te keren, dan ben ik het. Wij herinneren ons allen, zowel burger als militair, de dag, waarop gij te Belawan ontscheepte. Het eerste bataljon dat uit Nederland ter S.O.K. aankwam. Het waren moeilijke en verwarde tijden, toen bij uw komst hier slechts een KNIL-bataljon aanwezig was om met u Medan van de Engelsen die hier een slordige 10.000 man hadden gelegerd, over te nemen.”

Generaal Scholten memoreerde vervol-

gens de geschiedenis van 3-3 R.I. en vervolgde zijn toespraak met te zeggen: „Het spreekt welhaast vanzelf, dat kritiek het bataljon niet is gespaard gebleven. Het is niet mijn bedoeling hierop in te gaan. Niemand zal echter ontkennen dat bij het opmaken van de balans 3-3 R.I. grote winst heeft behaald.

Gij gaat thans naar huis met de lauwerkrans van drie jaar dienst, plichtsbetrachting en uithoudingsvermogen, onder de moeilijkste psychologische omstandigheden.

Nu gij aan het einde gekomen zijt van uw werkzaamheden hier, nu gij uw taak hebt overgedragen aan wapenbroeders die tot de Negara Sumatera Timur troepen behoren en aan uw Hollandse makkers, die hier nog zullen blijven en gij u wellicht afvraagt of uw werk waarde heeft gehad, zeg ik u dat uw arbeid zeker niet vergeefs is geweest. Velen onder hadden zich het verloop der gebeurtenissen inderdaad anders voorgesteld, doch dit neemt niet weg, dat gij aan vele inwoners van dit land een dienst hebt bewezen door het brengen van orde, rust en veiligheid.

Weest ervan overtuigd, dat er een tijd zal komen, waarin vriend en vijand, buiten de sfeer van hartstocht en geschil, beseffen zullen hoe enorm veel Indonesië voor zijn eenwording en rechtsoverstand te danken heeft aan dat „vreemde leger” dat zowel kan vechten als pacificeren en opbouwen.

Er wacht u in het vaderland opnieuw strijd. Strijd om u een werkring te verwerven. Doe dit met open vizier, betoog uw belangen met nadruk en klem, want gij hebt er recht op geholpen te worden. Denk in het oude land af en toe eens aan uw gevallen makkers, die hier op het Padang Bulanveld achterblijven. Spring voor hun familieleden, indien dit nodig zou zijn, in de bres. Wij, die hier achterblijven, zullen zeker niet nalaten tegenover deze braven, ook namens u, op geregelde tijden van onze eerbiedige nagedachtenis te getuigen.

Thans neem ik afscheid van u. Gij 3-3 R.I.-ers had altijd een aparte plaats in mijn hart. Ik weet, dat ik onder u allen vele vrienden tot de mijne mag rekenen. Indien gij later in Holland meent een beroep te moeten doen op mijn hulp en raad dan houd ik mij voor enig bericht uwerzijds aanbevolen.”

Vaarwel, en wél thuis.

Partir c'est mourir un peu

DANK VAN DE INDONESISCHE GEMEENSCHAP

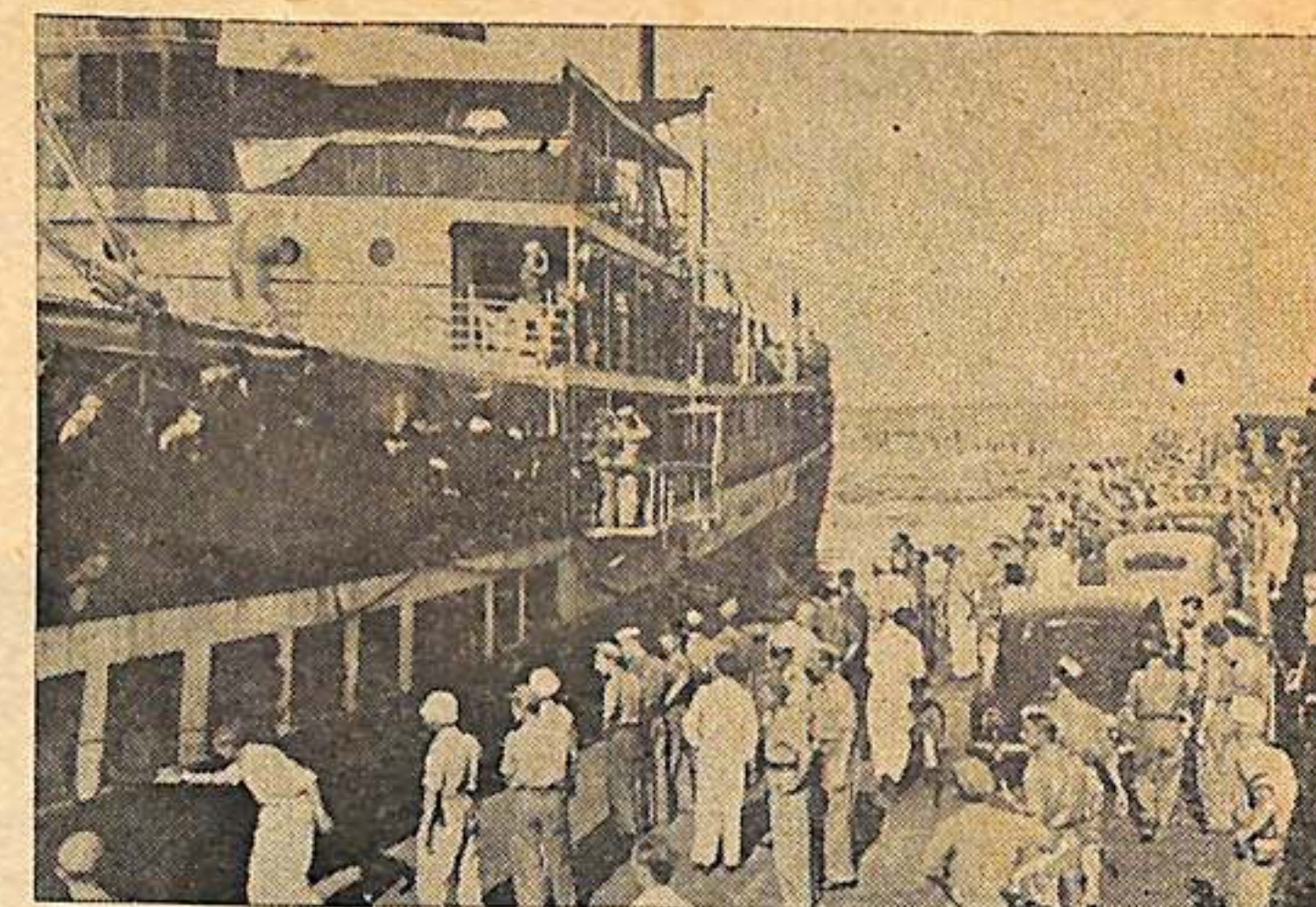
Tengku H a f a s, directeur van het kabinet der N.S.T. en wnd. Wali Negara, besteeg vervolgens het podium om het vertrekkende bataljon toe te spreken. Zijn rede werd daarna door de heer **J. F. Keulemans**, hoofd van het departement van culturele zaken vertaald. Aan deze vertaling is het volgende ontleend:

Na 3 jaar

„Ook voor u moet het steeds weer een teleurstelling zijn geweest, dat de pogingen om het politieke conflict tussen Hollanders en Indonesiërs over het geheel tot een definitieve oplossing te brengen, faalden. Dat nochtans in het gebied van de Negara Sumatra Timur — waar rust en orde mede dank zij uw plichtsvervulling waren hersteld en gehandhaafd bleven — aan een nieuw staatsbestel kon worden voortgezet, moet ook u tot voldoening hebben gestemd. Hier toch werd iets tot werkelijkheid van hetgeen door u gedurende uw verblijf in Indonesië is nagestreefd, namelijk het brengen van een toestand van veiligheid, rust en orde noodzakelijk voor de onbelemmerde politieke, economische en culturele ontwikkeling voor het Indonesische volk.

Thans, nu gij aan het einde van die weg staat en u weldra zult inschepen om de reis naar Holland te aanvaarden, wil ik u danken voor hetgeen gij hebt verricht. Maar ik wil u ook iets vragen! Ik wil u vragen de jaren hier in Indonesië doorgebracht niet als verloren jaren te beschouwen. Immers u hebt een schat van ervaringen opgedaan en uw gezichtskring verruimd. Maar dit niet alleen. Daarnaast hebt u een belangrijke bijdrage geleverd tot het scheppen van de mogelijkheid tot wederopbouw van dit verscheurde land. Vele moeilijkheden mogen nog te overwinnen zijn, doch de tijd dat deze wederopbouw over geheel Indonesië met

kracht zal kunnen worden aangevat, zal komen!

Het hoogste offer door verscheidene van uwe kameraden gebracht, is niet vergeefs geweest! Laten wij hen steeds in dankbaarheid en eerbied gedenken! De door u onder moeilijke omstandigheden vervulde plicht zal haar vruchten afwerpen.

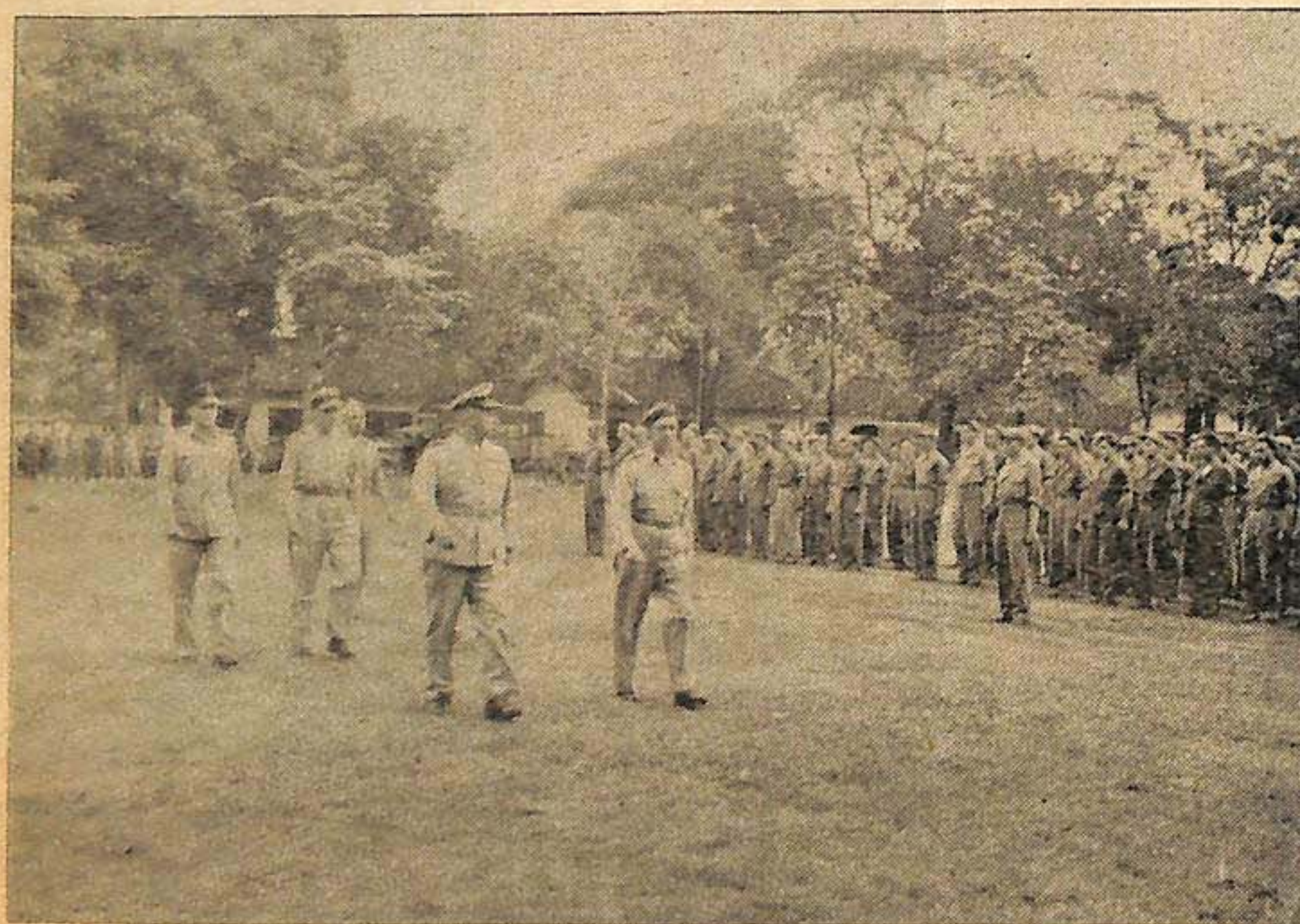
Ik wens u allen een goede reis en behouden thuiskomst.”

DE WIL WAS ER ALTIJD

Daarna sprak de bataljonscommandant van 3-3 R.I., de luitenant-kolonel **J. A. J. de Groot** namens het bataljon.

Aan zijn rede onlenen wij het volgende. „Generaal, ik dank u namens officieren onderofficieren en manschappen van het bataljon voor de waarderende woorden, die u zo juist tot ons gericht hebt. Na een volbrachte taak doet het altijd goed te mogen horen, dat de uitvoering de goedkeuring en tevredenheid heeft weggedragen van de opdrachtgever. Het is steeds ons devies geweest het beste te doen, wat we konden en een opdracht op de best mogelijke wijze uit te voeren. De wil was er altijd; het succes was dikwijls afhankelijk van de omstandigheden. Dat u, generaal, onze opdrachtgever zijt geweest en van het begin tot het einde van onze taak hier, daarin prijzen wij ons gelukkig. U was voor ons „de” generaal, bij wie hoog en laag terecht kon met zijn moeilijkheden; de man, die opwekte tot improvisatie, waar er riemen te weinig waren; die verantwoordelijkheid durfde te dragen, waar regels tekort schoten; die bezielde en leiding gaf, waar hij dat door ervaring en kennis kon doen. Generaal, het was ons een eer en een genoegen onder uw bevelen de staan en wij danken u voor alles, wat u voor ons zijt geweest. Ook uw naaste medewerkers — Chef staf, hoofden van dienst en de diensten zelf zijn wij dank verschuldigd voor de wijze, waarop zij getracht hebben — en met succes — aan de vele wensen van ons bataljon te voldoen, wensen, die niet uitgingen boven de behoeften, maar dikwijls wel boven de aanwezige middelen en mogelijkheden in het territorium.

Vervolgens dank ik de regering van de Negara Sumatera Timur voor het bij monde van tengku Hafas en de heer Keulemans gesprokene. Wij hebben de negara geboren zien worden, wij hebben zijn vlugge ontwikkeling gezien onder leiding van de Wali Negara, dr. Mansoer en zijn medewerkers, waaronder de B.B. ambtenaren, voorzover het samenwerking van het bataljon betrof, de heren assistent residenten More, van Hespren, Veenbaas en de controleurs van Bemmelen en van Aller. Wij maakten en maken mee de tegenwoordige politieke ontwikkeling en, in Nederland teruggekeerd, zullen wij met belangstelling de geschiedenis van deze Negara volgen, aan wiens ontstaan wij hebben kunnen medehelpen. Moge voor de Negara Sumatera Timur een goede rustige toekomst zijn weggelegd!”

Aangetreden voor de laatste inspectie.

Generaal-majoor Scholten inspecteert in gezelschap van de bataljonscommandant, luitenant-kolonel **J. A. J. de Groot** de ondercommandant **A. F. L. Maris** en de chefstaf, maj. **K. D. Gerth van Wijk** de troepen op het Polonia-terrein te Medan.

FLITSEN UIT HET LEVEN VAN 3-3 R.I.

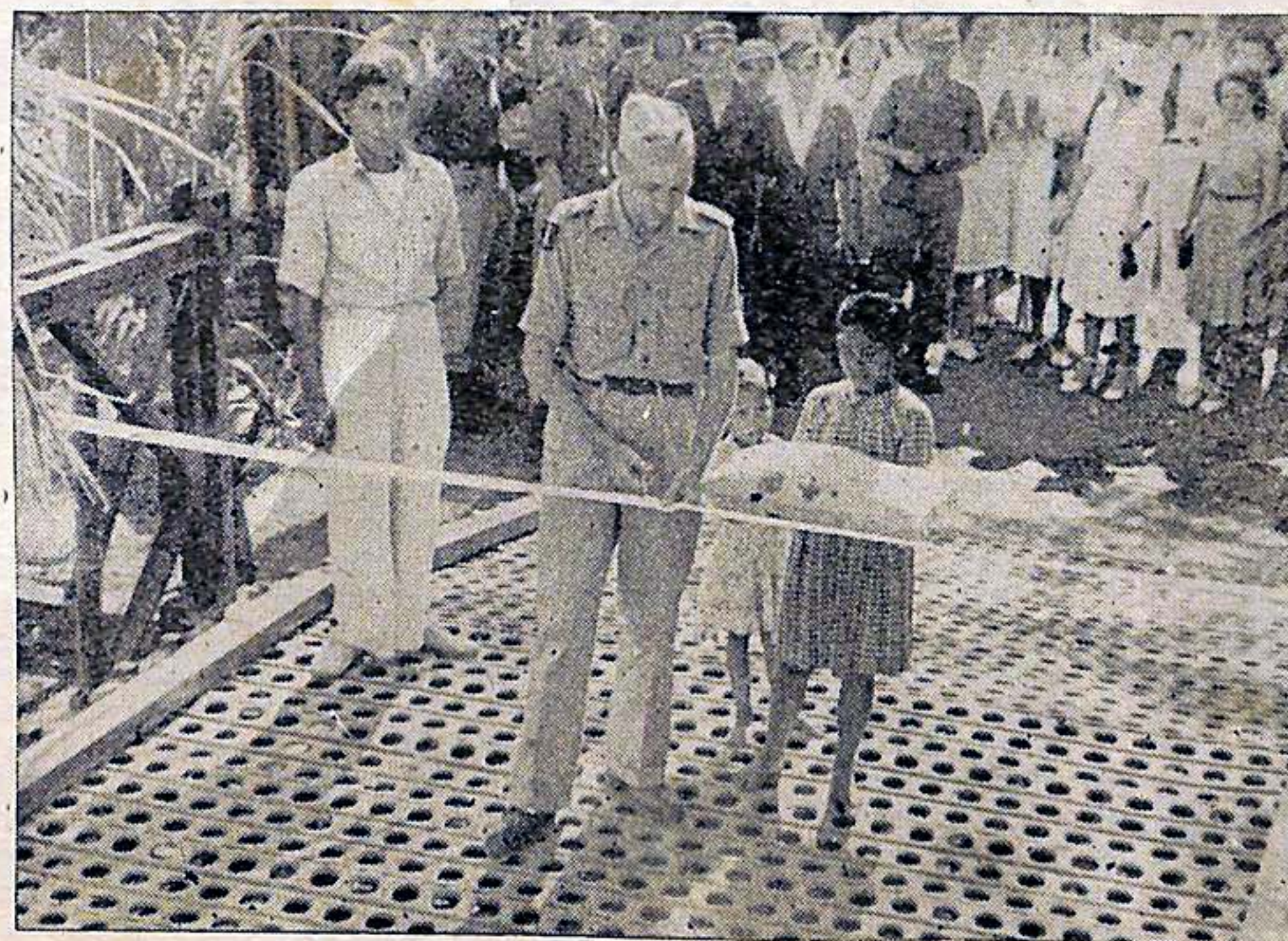
1946

Kolonel Scholten begroet 3-3 R.I. bij aankomst aan boord
Kota Agoeng.

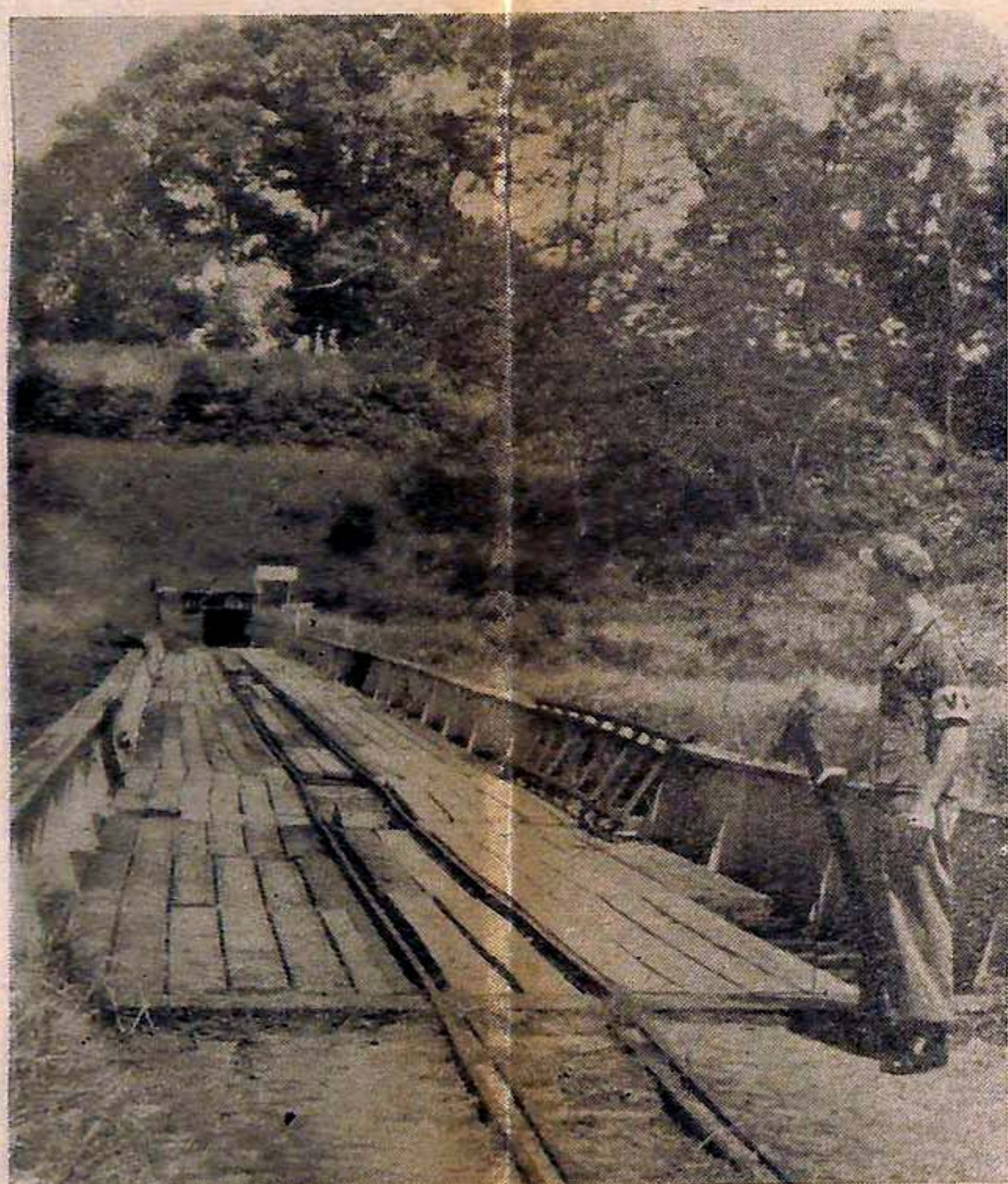
Op weg naar Kota Pinang.

Majoor van Rossum opent de nieuwe brug over de Soengei Selapier.

Aankomst Kota Agoeng.

Aan de Status-quo-lijn, Goenoeng Melajoe.

3-3 R.I. Twee jarig bestaan.

Heraut kondigt de geboorte aan van Prinses Marijke.

Uit de geschiedenis van 33-R.I.

Drie-drie R.I., het bataljon dat als eerste uit Nederland aangekomen eenheid in 1946 voet aan wal zette in Belawan, is op Zaterdag 15 October j.l. met de „Thedens” naar Batavia vertrokken teneinde in de eerste dagen van November, tezamen met andere onderdelen van de 7 December-divisie, de thuisreis te kunnen aanvaarden.

Voor de mannen van 3—3 weerklonk dus in de eerste dagen van October het signaal: „Tirailleurs weest nu tevreden, verzamelt u op dit signaal....”, of populairder en in de geest van dit bataljon gezegd: „Nou moet je op-houwe.....”

Het is een goede gewoonte geworden om in de KLEWANG bij het afscheid van wapenbroeders — zij het summier — een overzicht te geven van het-geen het vertrekkende bataljon heeft „voorgesteld”.

Wel, 3—3 R.I. heeft ter Oostkust geschiedenis gemaakt, heeft haar partijtje behoorlijk meegeblazen en het is voor ons ondoenlijk om op alles het felle voetlicht te plaatsen. Mogen wij volstaan met nevenstaande korpsgeschiedenis in een notedop.

OP 26 SEPTEMBER 1946 uit de garnizoensplaats Bergen op Zoom uit Nederland vertrokken, arriveerden onze 3-3 R.I.-ers per Kota Agung op 24 October d.a.v. te Belawan, waar de volgende morgen met de debarcatie werd begonnen, waarna het bataljon, met uitzondering van één peloton dat te Belawan bleef, in een speciale trein van de D.S.M. naar Medan werd vervoerd.

De jongens, nog niet geacclimatiseerd, hadden het met hun barang bij zich Spaans benaauwd in die hete trein na al het gesjouw en geslenter met plunjzakken, koffers en uitrustingsstukken. Onderweg langs de spoorlijn lagen de Brits-Indische militairen, hun wapens tot vuren gereed of althans bij zich, omdat dit militaire convooi door een gebied reed, waarin nog allerlei gespuis rondzwierf, subversieve elementen, desperado's, dieven, plundersaars en moordenaars die zich in de wanordelijke overgangstijd tot benden hadden verenigd en zich heer en meester voelden in hun domein en zeker nu zich bijna niemand om hen bekommerde, want noch de Japanner, noch de Engelse bezetter was in die overgangsdagen in staat om het opkomende bendewezen in de kiem te smoren. . . .

IN DE MIDDAG rolde de lange D. S. M.-trein met zijn uitpuilende lading Medan binnen en stopte op het station dat toen nog, met de onmiddellijke omgeving, in handen was van de „republikeinen”. Snel werden de wagons verlaten en stelden de compagnieën zich in marsorde op om de mars door Medan naar de Poloniakazerne te aanvaarden. Transpirerend en met roodverbrande koppen waarop het zweet fel prikte maar niettegenstaande deze onwennige tropenperikelen marcheerde het bataljon stram af en maakte Medan kennis met de Nederlandse kerels. Overal langs de weg stonden de belangstellenden; er werd gezwaaid en welkom geroepen en zeker niet in het minst door de

jonge meisjes, blondjes, brunetten en zwartharigen. Een staalkaart van kleuren . . .

Op de Cremerweg verzamelden de manschappen hun laatste restjes energie, werden de pijnlijke rug- en bilspleuren nog eens even dapper rechtgetrokken want hier, voor het factorijgebouw, het hoofdkwartier van de Engelsen, hadden zich de militaire autoriteiten opgesteld; stram maakte compie na compie „hoofd links” en even stram brachten generaal Hadley, commandant van de 122ste Indian Division en kolonel Scholten, de Nederlandse commandant en hun stafofficiëren en autoriteiten de militair eregreet.

Het bataljon was „binnen” . . .

ALLES WAS NOG ZO VREEMD voor de nieuwelingen en de kazerne, de tangsi waarin zij kwamen te liggen, verschilde zo geheel van de Cort Heyligerskazerne te Bergen op Zoom en toen eindelijk de kwartieren waren opgezocht waar iedereen spoedig zijn bed vond, was het eerste: even uitpuffen en... mandiën, baden, een dagelijkse bezigheid die, zo had men in Holland gezegd, in Indië even belangrijk was als minimum driemaal per dag eten...

DES AVONDS de welkomstavond in het Medan-Hotel, aangeboden door de burgerij. Veel blijde en vriendelijke gezichten; veel vriendelijke woorden, welkomstspeeches, het kernachtige antwoord van de bataljonscommandant, luitenant-kolonel J. A. J. de Groot, veel goede en ijzersterke dranken, een muziekje, danslustige dames voor de militairen en... haring uit de ijskast van de Kota Agung voor de gastheren en gastvrouwen, kortom een genoeglijke avond voor een ieder, vrolijk en zeer geanimeerd...

DE VOLGENDE MORGEN reeds, werden diverse posten van de Engelsen overgenomen en zo verdwenen de mannen van majoor Welleman naar het kampement Helvetia waar een KNIL-

detachement had gelegen, ging de derde compie naar de Soconoydump en gingen de daarop volgende morgen de mannen van majoor van Rossum naar de IJsfabriek aan de Padang Bulanweg, de tweede compie naar Skippost en betrok de vijfde compie verschillende posten in Medan.

Het was in die dagen helemaal niet rustig in Medan, dat in feite een belegerde veste was. Rondom de Kota zwierven de gewapende groepen die zich de meest heldhaftige en fantastische namen hadden aangemeten. Zij beschikten over uitstekende wapens waarmee de burgers periodiek tot hun schrik kennis maakten. Zo tuimelden regelmatig mortierbommen binnen die weliswaar niet allen ontploften doch hier en daar een niet te onderschatten schade aanrichtten. Toen nu de tegenstanders eens de kracht van de nieuwe Hollandse troepen wilden beproeven en op enkele posten gingen aanvallen en deze aanvallen prompt in de kiem werden gesmoord, fleurde de burgerij enigszins op. De nieuwelingen hadden behoorlijk van zich afgebeten, van meet af aan.....

Al spoedig verschenen overal 3-3-ers als wachtposten of als beveiliging en zag men hen bij het militaire hospitaal aan de Boolweg, bij de Medanse Staalfabriek, de Gasfabriek, op Pulu Brayan en in feite kwam in die dagen de beveiliging van de hartsader Belawanweg (Medan—Belawan) geheel neer op de schouders van 3-3. Door intensieve patrouillegangen en de bezetting van verschillende posten langs deze convooiweg behoorden na enige tijd de zo zeer gevreesde „Dodenritten” tot het verleden.

EERSTE POLITIONELE ACTIE.

Na 3-3 R.I. waren inmiddels nog enkele bataljons ter versterking aangekomen op de Oostkust, zodat, toen de eerste politionele actie noodzakelijk was geworden, 3-3 R.I. zich in zijn geheel kon wijden aan de taak welke haar door de legerleiding was toebedacht, namelijk de zuivering van de gebieden die door de opmars der andere wapenbroeders waren „bevrijd”. Zo arresteerden leden 3-3 R.I. op 21 Juli 1947, ter inleiding van deze actie, de N.R.I.-politie in het vak. Deze „geruisloze actie”, welke in voorbeeldige orde geschiedde, dwong het respect van elkeen af. Voorts handhaafden zij in Medan de orde en rust om vervolgens te vertrekken naar de nieuwe gebieden waar zij in rusteloze patrouilles de benden achtervolgden en de taak op zich namen om de onvrijwillig geëvacueerde bevolking terug te brengen naar huis en kookplaats, hetgeen meer dan eens culmineerde in de bevrijding van honderden en nog eens honderden ongelukkigen.

De tijd in het gebied Bindjei — 14 Augustus 1947 tot 1 April 1948 zal menig 3 R.I.-er zich heugen als zijn fijnste tijd. Vechtjassen zullen namen genoemd

Zij persten door.....

willen zien van Dagangkumbar, Namorindang, Kendjulu, of de actie van de derde compie van Mabur uit naar Saentis, die met 4-2 R.I. naar Tandjong Pura en... ja, zo kunnen wij deze Klewang wel volschrijven want in die dagen werden er wel iedere dag grote of kleine acties „gepleegd”.

Eén actie moet ik echter er nog even speciaal uitlichten namelijk die van Arnhemia uit naar Sibolangit op 3 Augustus 1947.

Met ingenieur Rijs van de Aer Bersih als gids werden de waterwerken van Medan te Sibolangit door de jongens van de eerste compie met een bezoek vereerd hetgeen tot gevolg had dat reeds de volgende dag uit de waterkranen te Medan het heerlijk frisse water stroomde. Het zwembad behoeft nu niet meer als re-

Vervolg pag. 12

Hoe het begon...

OP 25 OCTOBER VAN HET JAAR 1946 — Medan, de belangrijkste stad van de Oostkust was in die dagen nog een belegerde veste en de inwoners woonden in beschermde en met prikkeldraad omgeven wijken — was het in de buurt van het station te Medan een drukte van belang.

Geen wonder, want elkeen wist dat straks met een speciale trein uit Belawan een bataljon Nederlandse dienstplichtige militairen zou worden aangevoerd dat de geleiders van de KNIL-militairen in dit nog door de Engelsen gecontroleerde gebied zou komen versterken.

Als een lopend vuurtje was deze mare door de stad gegaan en de bevolking — hoewel beschermd door de Brits-Indische eenheid van de 122ste Indian Division — kon haar vreugde niet op: eindelijk zouden dan de eerste Nederlandse aanvullingstroepen komen. Nu zou alles goed worden en de Nederlanders zouden verder de taak van de Engelsen, in casu Brits-Indiërs, overnemen. Straks zouden Nederlandse jongens door de straten van Medan lopen, kersvers uit Holland. Ja, na de Japanse bezetting- en interneringstijd voelde men dit als het ware als een „bevrijding”. Nu zou alles weer goed worden..... Geen wonder dat vele kantoren en bureaus die morgen vrijaf aan het personeel gaven om de jongens van 3—3 R.I. te verwelkomen; geen wonder dat de burgerij in allerlei een welkomstavond in het Grand Hotel te Medan organiseerde; geen wonder dat er overal een nerveuze stemming was.

Er was een bataljon op komst.....

.....verzamelde hun laatste restjes energie.....

„NU MOET JE TOCH OPHOUWE“

3-3 BRACHT EEN AFSCHIEDSREVUE

Het was op Woensdag 12 October in de schouwburgzaal van de A.M.V.J. te Medan dat wij de tweede revue van 3-3 R.I. meemaakten.

De eerste uitvoering was namelijk reeds op Maandag 10 October gehouden, waarbij overste A. F. L. Maris namens de generaal Scholten aanwezig was geweest. De verwachtingen bij het publiek, waarvan er velen waren die er niet tegen op zagen staanplaatsen in te nemenn, waren hoog gespannen naar aanleiding van wat men over de eerste avond vernomen had. Het publiek werd niet teleurgesteld. De hoofdschotel die werd opgediend, bestond uit een aaneenschakeling van werkelijk originele humor en de bijschotelletjes, zoals de twee accordeonisten, het zangtrio met gitaar en „The Blue Stars” werden smakelijk opgediend.

Nadat overste J. A. J. de Groot zijn toehoorders vertelde van dit cabaret dat door en voor 3-3 RI werd georganiseerd en waarvan het werkelijk jammer kon worden genoemd dat ook niet voor andere onderdelen gastvoorstellingen konden worden gegeven, werd de soep door de cabaretmensen heet opgediend.

De proloog der revue ving aan met een herdenking van hen, die nimmer hun thuis zullen terugzien.

„Rollen maar” heette het eerste revue-nummer en het rolde inderdaad. Twee lijntrekkers, verbindingsmensen, zorgden voor een vlotte verbinding tussen de nummers. „Waarom moeten we dat afgesloten materiaal nou weer oprollen”, overdacht Harem pienter, terwijl ze tijdens hun belevenissen bezig waren de draden op te rollen. De ander wist het wel. „Een kleine vergissing Harem. Er komen wel nieuwe troepen, maar ze zijn vergeten nieuw materiaal mee te sturen.....”

De hele revue werd gebracht met vaart en vrolijkheid. Soldaat van Engelen had de algehele leiding. Hij was de geestelijke vader van de diverse liedjes en ook de man die met Bastiaanse de tekst, de originele moppen en de geestige en telkenmale met nieuwe vondsten doorspekte sketches voor zijn rekening had genomen. Van Engelen is een klein manneke, maar omgekeerd evenredig is zijn toneelroutine.

De andere medespelenden: Sjef Strien (o.a. als Harem), Charles Bastiaanse,

John Brand (o.a. gitaar), Arie Verhagen (mike-zang), Kees van Son (musicus-kant!), Tonny de Haan, Jan Kok, André Muskens (accordeon) en Cor v.d.

Velden (accordeon), waren de vrij-van-plankenkoorts vertolkers, van de verlangens en gevoelens van 3-3 en andere wapenbroeders.

Deze grote verscheidenheid aan „sterren” bracht grote variatie mee in het programma. Uit de zaal werd bijvoorbeeld een compleet musette-orkest te voorschijn getoverd; voorts meende men de Ink-Spots, nu in blanke huidskleur, voor zich te zien en een partijtje betjah's op het toneel scheen ook geen bezwaar.

The Blue Stars deden als gast-orkest aan de revue mee en droegen met de heer Herman Rijff, de muzikale omlijsting.

De finale „Nou moet je toch ophouwe” werd door de aanwezigen uit volle borst meegezongen. De blubbertrappers van 3-3 hebben er verdiend mee opgehouden, maar wij zullen heus niet ophouden aan hen, en aan deze revue te denken.

Rob. L. M.

KONINKLIJKE MARECHAUSSEE 135 JAAR

Op 26 Oct. '49 werd tijdens een korte plechtigheid het feit herdacht, dat de Koninklijke Marechaussee die dag 135 jaar bestond. Op het terrein van de Militaire Politie waren aanwezig de terr. tro. co. N.-Sumatra generaal P. Scholten, de onder-commandant luitenant-kolonel A. F. L. Maris, de plaatselijk-commandant, luitenant-kolonel P. A. H. J. v. Aarssen, de chef-staf, majoor K. D. Gerth van Wijk, de T.H.O., majoor P. E. Hendriksz. Generaal Scholten inspecteerde de aangetreden compagnie en om zeven uur precies werd de driekleur gehesen.

Kapitein-adjudant W. F. Pauw las hierna ten overstaan van het jubilerende wapen allereerst de dagorder voor van de commandant der Koninklijke Marechaussee, generaal-majoor Ir. M. Tans, en in aansluiting hierop de dagorder van de commandant van het korps Militaire Politie, kolonel H. F. M. Bakhuys. In beide dagorders werden waarderende woorden gesproken en tevens de gevallen in de herinnering geroepen.

Volgende spreker was de bataljons-commandant van het IIIe bat. Kon. Marechaussee, luitenant-kolonel J. E. Fris, die ondermeer zeide, dat veel was veranderd in de 135 jaar van het bestaan van het wapen der Koninklijke Marechaussee doch één ding stellig niet, namelijk het zijn van een keurkorps, belast met een zeer speciale taak, waarvoor het dan ook het praedicaat „Koninklijk” is verleend. Hij spoorde de leden aan op dezelfde weg, af-schoon onder dikwijls moeilijke omstandigheden, voort te gaan en het devies „zonder vrees en zonder blaam” trouw te blijven.

Luitenant-kolonel Fris verzocht hierop de 1e luitenant J. J. Speelziek als oudst-aanwezende marechaussee de gelukwensen in ontvangst te nemen van al het personeel, niet behorend tot de staf en de 2e compagnie van het IIIe bataljon Kon. Marechaussee. Generaal Scholten was de eerste die de luitenant speelziek gelukwensde. Nadat velen dit voorbeeld gevolgd hadden werd de plechtigheid gesloten,

Verbindingspersoneel repatrieerde

De mannen achter de schermen

Nabij de Tamarindelaan te Medan vond op 15 October het afscheid plaats van 33 man Verbindingspersoneel die naar Holland zullen terugkeren. Even stil als zij deze drie jaren, — practisch altijd — achter de schermen hun belangrijke taak uitvoerden, vond ook deze kleine afscheidsparade plaats.

De commandant van dit scheidene groepje is de S.M.I. Groenen, de enige dienstplichtige tussen de O.V.W.-ers. Zij kwamen op oude jaarsavond 1946 in Medan aan en werden ingedeeld bij de verb. afd. „Z” brigade.

Luitenant-kolonel A. F. L. Maris, die bij deze plechtigheid namens de territoriaal tevens troepen commandant afscheid van de vertrekkende groep kwam nemen, verklaarde in zijn toespraak tot de O.V.W.-ers en de verzamelde manschappen van de verbindingsdienst, dat hij, indertijd als commandant met hen was opgetrokken en daarom wist, wat de manschappen presteerden. Prestaties die geroemd mogen worden, omdat deze individueel gerichte werkzaamheden, zowel door de binnen- als buitendienst nauwkeurig werden uitgevoerd. Het is bij de acties en ook daarna gebleken, dat infanterie zonder een goede verbinding, niets vermag. In het besef van hun ver-

antwoordelijkheid werkten de manschappen dan ook tot het uiterste. De commandant van de territoriale verbindingsafdeling, kapitein ir. H. M. J. baron van Heemstra, sprak hierna een kort woord, daarin overste Maris dank brengend voor zijn aanwezigheid bij deze plechtigheid. Ons werk, aldus spreker, wordt altijd onopvallend gedaan. In kleine kamertjes, wanneer de infanteristen van hun vermoenen rusten, werken de manschappen van de verbindingsdienst nog steeds door, coderen, decoderen, seinen, een technische staf zorgt voor de technische outillage, terwijl het lijnverbindingspersoneel de lange convooiwegen aftrekt om verbindingsen te maken of in stand te houden. Het is prettig na afloop te horen dat er wedering voor ons werk bestaat. Nadat kapitein van Heemstra de mannen er nog opmerkzaam had gemaakt dat het zoeken van werk op de arbeidsmarkt in Nederland voor mensen die technische vaardigheid bezitten en wilskracht hebben, weinig moeilijkheden zal opleveren, wenste hij hen een goede reis en een goede toekomst toe. Diezelfde middag vertrokken de manschappen met 3-3 R.I. ter repatriëring naar Belawan.

Commando overdracht 33ste AAT

Op Woensdag 26 October vond in tegenwoordigheid van de T.V.T.O. majoor G.A. van Zweeden de commando overdracht van de 33ste AAT plaats. De „33ste” is de eerste AAT -K.L. compagnie geweest die op de Oostkust verscheen en in het ruim twee en een halfjarig verblijf heeft zij alhier voor aanvoer en supply ten behoeve van de veruit elkaar liggende onderdelen voortreffelijk gezorgd. De scheidende commandant, majoor A.T.A. Mulder, gaat om gezondheidsredenen naar Holland vertrekken.

Voor de aangetreden troepen in het kampement aan de Padang Bulanweg te Medan, zeide de scheidende commandant zijn spijt te moeten uitspreken over het feit dat hij om gezondheidsredenen gedwongen werd het commando neer te leggen. De T.V.T.O. en de verzamelde mannen dankte hij voor de grote medewerking die hij als commandant ondervond. Hierdoor werd het hem mogelijk gemaakt elke maar enigszins te volvoeren opdracht te doen volbrengen. Het aantal kilometers dat werd gereden bedroeg het „luttele” aantal van over de vier miljoen.

Speciaal dankte de majoor Mulder zijn „second in command”, de kapitein M.A. Hak voor de onvolprezen wijze waarop hij de compagnie in de laatste drie maanden heeft geleid. Zich tot de nieuwe commandant, kapitein F. van Weerden richtend, zeide hij: „Een compagnie met uitstekende krachten wordt overgedragen, maar ook ontvangt u het baaitje met moeilijkheden dat een AAT onderdeel altijd met zich mee draagt!” Hierna droeg de scheidende commandant het commando over aan de T.V.T.O. majoor G.A. van Zweeden, hetwelk symbolisch geschiedde door overhandiging van de vlag van het kampement.

De T.V.T.O. bracht de majoor Mulder zijn dank voor het gepresteerde en zeide tot de nieuwe commandant ervan overtuigd te zijn, dat de moeilijkheden

door hem zouden worden overwonnen. AAT ers doen practisch niets anders... Hierop werd door de T.V.T.O. de vlag in handen gesteld van de nieuwe commandant. Deze stelde vast dat veel gras voor zijn voeten was weggemaaid, want ook hij wilde -mede namens de compagnie- de majoor Mulder hartelijk bedanken, speciaal voor wat deze voor zijn mannen op ander dan militair gebied wist te bereiken en voorts wilde hij ook wat over de „moeilijkheden” praten, vooral nu in Januari een groot deel van het kader, w.o. kapitein M.A. Hak, met de zgn. Januari-groep zal repatriëren. Zich tot de manschappen richtend, zei de nieuwe commandant er zeker van te zijn dat ieder het welbekende devies van de AAT gestand zal houden: „de naam hoog en de wielen draaiend”.

Soldaat v.d. Beek sprak namens de jongens en overhandigde de scheidende commandant enige souvenirs.

Op Vrijdag 28 October heeft de AAT de vertrekken de commandant, middels een groots opgezet defilé met al het rollend materieel dat in Medan beschikbaar op het vliegveld uitgeleide gedaan.

GESCHAAKT I

De minnaar vertoonde zijn gezicht boven het raamkozijn van zijn geliefde. „Schiet op”, riep hij, „hoe eerder we van deze schakerij af zijn, hoe beter.” „Ssst”, fluisterde zij angstig, „vader zal ons horen en onze plannen vrijdelen.” „Welnee kind, maak je geen kopzorgen. Je vader staat beneden de ladder vast te houden.”

echter niet nadat luitenant-kolonel Fris nog een woord van waardering van generaal Scholten over tenue en voorkomen der aangetreden marechaussee's en manschappen van de M.P. had overgebracht.

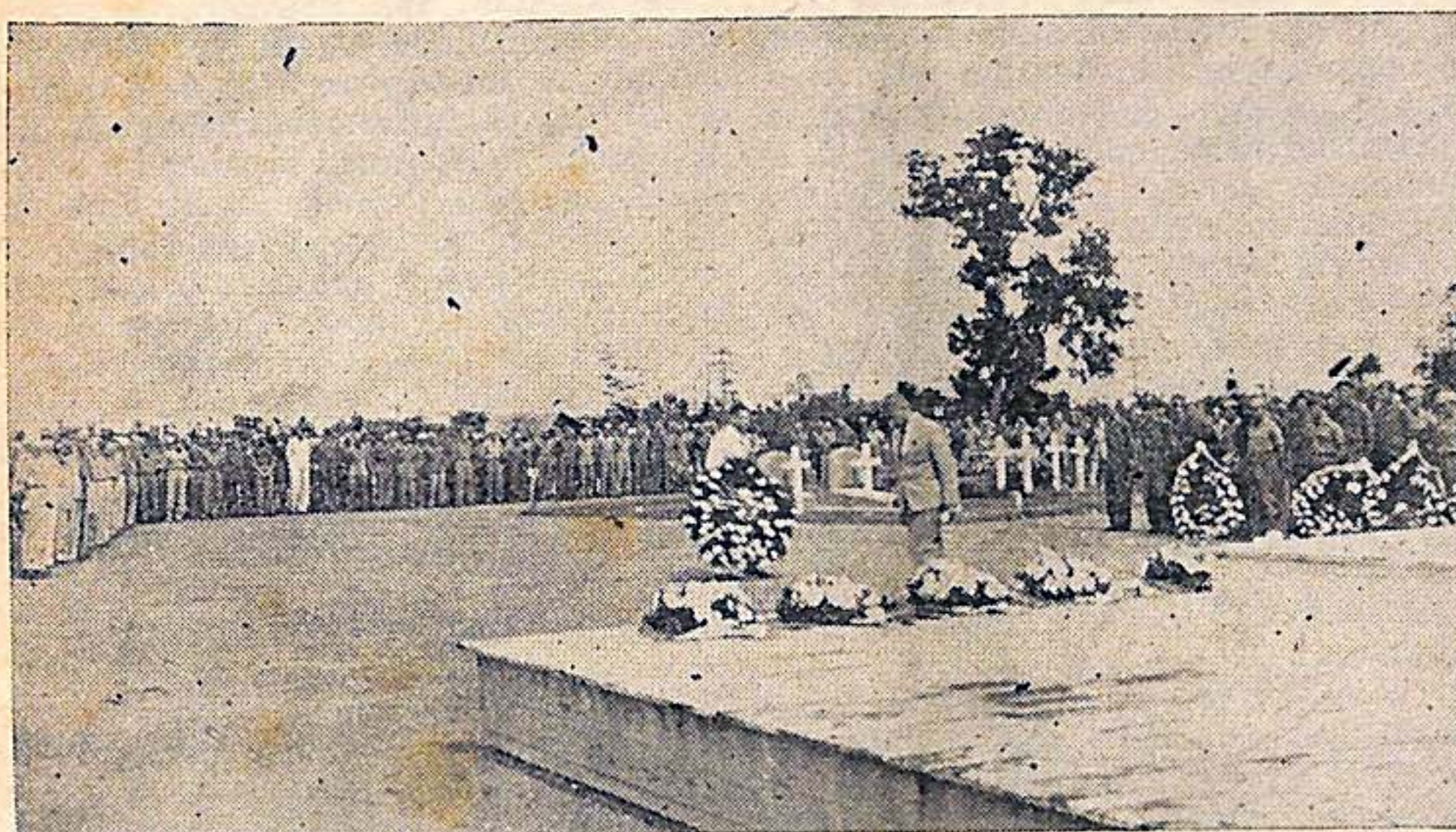

DODENHERDENKING 3-3 R.I.

„Zij zullen veilig blijven rusten in de goede aarde van Deli”

Een treffende plechtigheid vond wederom op Medan's ereveld plaats, waar een bataljon voor het laatst afscheid van zijn doden nam. De opkomst op die 14de October voor deze gebeurtenis voor de manschappen van 3-3-R.I. was vrijwillig gesteld, maar iedereen die geen dienst te verrichten had, was naar het ereveld getogen.

In een carré stonden de onderscheidene compagnieën opgesteld voor de vlaggemast aan welks voet de woorden „Hun geest zal overwinnen” staat gegrift. Tal van militaire autoriteiten, onder wie wij opmerkten de plaatselijk commandant luitenant-kolonel P.A.H.J. van Aarsen die de territoriaal troepen commandant vertegenwoordigde, bestuursautoriteiten alsmede vertegenwoordigers van cultuur- en handelsmaatschappijen waren aanwezig.

Namens de Deli Planters Vereniging legt de heer A. Spoor een krans.

Offerzin.

De plechtigheid begon met het uitspreken der namen van de achttien doden, waarbij door een ieder de houding werd aangenomen. Luitenant-kolonel J.A.J. de Groot verhaalde vervolgens in zijn toespraak over het offer dat de gevallen wapenbroeders hadden gebracht „Plichtsbetrachting en offerzin bezielde ons allen, veel hebben wij over gehad voor de veiligstelling van een belangrijk deel van Indonesië, maar van enkelen werd het allergrootste offer gevraagd. Wij die morgen weggaan, zo zeide spreker, mogen bedenken dat wij dank zijn verschuldigd aan hen, die hun leven hebben gegeven en wij moeten hen danken voor hun kameraadschap en plichtsbetrachting zonder welk geen doel bereikt kan worden”.

Na zijn bezielende rede, legde de commandant namens het gehele bataljon een krans aan de voet van het monument.

Voortzetting van de taak.

De plaatselijk commandant, overste P.A.H.J. van Aarsen voerde vervolgens het woord waarbij hij in het bijzonder dank bracht aan het bataljon voor het werk dat zij hier op de Oostkust verricht hadden. Spreker zei er borg voor te staan dat alle gesneuvelden naar het ereveld zouden worden overgebracht, „waar zij onder de rook van Medan, van waaruit zij drie jaar geleden hun pacificatie werk begonnen, in vrede zullen rusten”. De overste was er van overtuigd, dat de terugkerende militairen in Holland het werk in de geest van hun gesneuvelde makkers zullen voortzetten. Na deze rede legden deputaties van de onderscheidene onderdelen van het bataljon, een bloemstuk aan de voet van het monument.

Te danken aan 3-3-R.I. ....

„Het is mij een voorrecht,” sprak ver-

volgens de heer A.L.S. Spoor, „als voorzitter van de D.P.V. en als zodanig een groep vertegenwoordigend, die leven en werk voor het grootste deel te danken heeft aan 3-3 R.I. enkele woorden te mogen toevoegen aan die, welke gisteren en vandaag zijn gesproken”.

De heer Spoor herinnerde aan de bijzondere betekenis van deze dag, zowel voor de vertrekkende manschappen van het onderdeel als voor hen, die deze manschappen talloze jaren van nabij hebben meegemaakt. „Wij, die hier blijven, begrijpen wat er in u omgaat en dat het iets is van zo tere aard, dat woorden te kort schieten. Gij en wij brengen uw heengegane makkers die

servoir te dienen, men behoefde niet meer zo zuinig te zijn, men behoefde niet meer bang te zijn voor epidemieën of... voor afsnijding van de watertoevoer. 3-3 R.I. zat aan de bron en er kon worden getapt...”

Dit alles liep niet zonder kleerscheuren af. Ook 3-3 R.I. betaalde zijn tol in deze actieperiode. Het korpsverslag afge sloten op 21 Februari 1948 vermeldde z e v e n gesneuvelden...

Zij persten door . . .

EIND MAART 1948 nam 3-3 R.I. het vak over van 4 R.S. dat elders op Sumatra een taak kreeg toegewezen en nieuwe namen werden aan de reeks namen toegevoegd: Bunut, Kisaran; Ma-

hulde, waarvoor menselijke taal ontoereikend is”.

Spreker memoreerde eveneens wat 3-3 in het algemeen voor de N.S.T. had gedaan en besloot te zeggen: „Zij zullen veilig blijven rusten in de goede aarde van Deli, op gedenkdagen getooid met de bloemen, die dankbare werkers in eerbied zullen aanbrenge”.

Hierna legde spreker namens de Deli Planters Vereniging, gevolgd door vertegenwoordigers van ondernemingen en maatschappijen kransen aan de voet van het eremonument.

De geestelijke verzorgers van het bataljon, ds. Ed. Pijlman en aalmoezenier J. Verrijt spraken vervolgens nog enige woorden tot de gestorven makkers.

Na het einde van het officiële gedeelte bleven de manschappen en genodigden nog op het ereveld om individueel voor de verschillende graven een stille groet te brengen. De graven der manschappen van 3-3 waren weldra bedekt met tal van bloemstukken.

3-3 Had op grootse wijze afscheid genomen van de gesneuvelden, die zij helaas moesten achter laten. De geest van kameraadschap en de herinnering aan de gestorvenen zal een ieder mee nemen naar Holland. Zij zullen zeker niet worden vergeten. Als zodanig leven zij voort.....

ZIJ DIE BLEVEN

De achttien mannen, die hun leven moesten laten in het gebied van Noord-Sumatra mogen nimmer vergeten worden. Op hen die terugkeren in het vlakke land aan de Noordzee rust de plicht de geest van kameraadschap die de gestorvenen bezielde, hoog te houden.

soldaat J. P. Beun, overleden op 13 November '46.
soldaat H. van Dijk, overleden op 15 Februari '47.
soldaat W. de Voogd, gesneuveld op 5 Augustus '47.
sergeant P. J. Gijzen, gesneuveld op 5 Augustus '47.
sergeant majoor G. Volbers, gesneuveld op 20 Augustus '47.
soldaat eerste klas A. J. Foudraïne, gesneuveld op 22 Augustus '47.
soldaat S. J. Buisman, overleden op 27 Augustus '47.
sergeant majoor M. Kamperman, gesneuveld op 1 September '47.
soldaat J. C. Mol, gesneuveld op 2 October '47.
soldaat M. C. Kloet, overleden op 10 December '47.
sergeant M. L. van der Voort, verongelukt op 13 Augustus '48.
soldaat eerste klas G. Beumink, overleden op 26 October '48.
korporaal P. C. Thijsen, gesneuveld op 21 December '48.
soldaat eerste klas R. Bervoets, gesneuveld op 21 December '48.
soldaat eerste klas C. Timmer, verongelukt op 10 April '49.
soldaat H. J. Hunnengo, gesneuveld op 12 Mei '49.
soldaat H. J. W. Engelen, gesneuveld op 5 Juni '49.
soldaat eerste klas P. J. van Nijnatten gesneuveld op 28 Juli '49.

UIT DE GESCHIEDENIS VAN 3-3 R.I.

Vervolg van pag. 10

siki, Telok Dalam, Uluk Medan; Lima Puluh, Pematang Bandar, Dolok Sinumbaba, Og Kerasaan, Marikat; Tandjong Balei, Hengelo; Gunung Melaju, Bandar Pulau, Og. Uk Tarum, onderneming Haboko; Marihat.

Ook deze periode kenmerkte zich door ijverige en intensieve patrouillegang. Dergelijke patrouilles, wachtjes, controles te land en te water, in gemilitariseerde en gedemilitariseerde gebieden, patrouilles, patrouilles, contrôle, patrouilles....

TWEDE POLITIONELE ACTIE.

3-3 R.I. was nu reeds twee jaar in de tropen en had zonneklaar bewezen een bataljon te zijn waarmede men rekening had te houden, een groep keiharde kerels die het militaire handwerk in de tropen behoorlijk onder de knie had en in staat was elk „klusje” op te knappen dat van hen kon worden verlangd. Het was dan ook heel gewoon dat 3-3 in het kader der tweede politionele actie een behoorlijk part voor zijn rekening nam en zo was het omstreeks 15 December 1948 een drukte van belang te Bunut, Kisaran, Tandjong Balei, Tandjong Dalam, Masihi, Ulak Medan, Gunung Melaju, Bandar Pulau en Sentang. Met de hulpwapens die bij dergelijke grote acties nu eenmaal nodig zijn, begonnen onze 3-3-ers in de vroege morgen van 19 December 1948 de actie RENPAARD, gericht tegen het Zuid-Asahanse. In voorbeeldige orde overschreed het eerste echelon, groep Jacobus van de gevechtsgroep Renpaard om zes uur via de brug over de Asahan nabij Gunung Melaju de Status-Quolijn die hiermede meteen had opgehouden te bestaan...

Vrijwel gelijktijdig rukte een kleine afdeling Infanterie nabij Ulak Medan via de spoorlijn de Status Quolijn ter bezetting van het emplacement Pulau Radja, terwijl enkele uren later een werktrein van de D.S.M. met militaire beveiliging „aan boord”, de groep S l a k het Zuid-Asahanse binnenstroomde teneinde onmiddellijk in het opgelegde gebied de spoorwegtractie te herstellen. De gevechtsgroep M a a r t e n bezette Negaga met het hospitaalcomplex, het emplacement Aek Loba, de fabriek Pulau Radja en Bandar Slamet, terwijl de groepen van het tweede echelon na overschrijding van de Status-Quolijn begonnen aan de zuivering van het nieuwe gebied. Van Tandjong Balei uit ontwapende een peloton over de Asahanrivier de P.K.-posten te Sungei Kepajang, Pankal Tembok, Sungei Passir en dergelijke; de groep Z o n d a g bezette de spoorbrug en de verkeersbrug bij Membang Muda en zo had elkeen zijn taak in deze actie DOORBRAAK.

Des morgens om zes uur gestart, kon de spits Jacobus reeds om kwart voor twaalf de bezetting en zuivering van Rantau Prapat melden.

De werktrein S l a k had onderweg naar het zuiden nog een aardige ontmoeting. Omstreeks twee uur kwam uit zuidelijke richting een andere trein in zicht. Toen deze tot stilstand was gekomen, vluchtten treinpersoneel en passagiers in alle richtingen weg waarna de bezetting van de werktrein onmiddellijk deze welkome verrassing in bezit nam en er aldus even later twee treinen in zuidelijke richting opstoomden. Bij Padang Halaban verliet een groepje militairen de trein om drie kilometer in looppas naar de fabriek aldaar af te leggen, waardoor de fabriek — waarin reeds een brandende auto stond ter vernietiging van het complex — werd gespaard.

Nadat de commandogroep van Renpaard in Rantau Prapat was gearriveerd, vertrok majoor W e l l e m a n onmiddellijk met een mobiel peloton naar Wingfoot waar de ondernemingen Wingfoot waren en de grote rubberfabrieken. Toen de spits het

Vervolg pag. 16

Met Radar op zoek

naar smokkelschepen

R. P. - boot doet goede vangst in Straat Malakka

Nachtelijke aanhouding

We liggen aan de Marinesteiger te Belawan en vanmiddag zullen we uitvaren. De vaarorder daartoe is reeds aan boord. Iedereen is druk in de weer de laatste voorbereidingen voor de komende veertien dagen op zee te treffen. De kok sleept blikjes groenten en vlees, brood en aardappelen aan boord; de telegrafist verzamelt de laatste binnengekomen berichten; er wordt water en brandstof geladen — kortom: een bijenkorf is er niets bij. Het is twee uur in de namiddag geworden. Helder klinken de 4 glazen op de scheepsklok. De motoren van de „R.P. 110” worden gestart en het naamsein gehesen. Vóór en achter wordt losgegooid, en — daar gaan we voor een nieuwe patrouille naar zee, nagevolgd door enkelen aan de wal.

De bemanning staat op de bak aangevaren en er wordt front gemaakt voor één van Hr. Ms. Korvetten, dat juist een stilligdag heeft en aan de Handelssteiger is afgemeerd. Buiten de pier gekomen begint de lange zeedeining al merkbaar te worden en wanneer wij de Uifergasboei rondom, hebben we al onze zeebenen nodig om staande te kunnen blijven.

„Roerganger, de koers wordt Noord-West!”

Ons patrouilleterrein wordt een gebied van 50 mijl lengte, dat is ongeveer 90 km., met Langsa Baai als brandpunt. Onderweg worden in open zee de wapens geprobeerd en om beurten horen we het blaffen van het 37 mm.-kanon, de Oerlikon-mitrailleur en de Bren-mitrailleurs.

— „Alles in orde”, commandant!”
Intussen is de wind wat afgenomen en we gebruiken de avondmaaltijd, „Theewater”, zoals wij dat zeggen. De kok is hierbij het middelpunt der belangstelling en het mikpunt van een aantal grappen betreffende zijn kookkunst. Het mandien, wat in volgorde hierna komt is spoedig gebeurd ..... een halve emmer water is nu éénmaal niet veel!

— „Kwartiermeester, laat alles zeevast sjoorren en klaarmaken voor de nacht!”
De wapens worden gespannen en in de rust gezet, jol en reddingsviotten nog eens extra vastgesjord en de overvloedige rommel wordt van dek weggehaald en opgeborgen. Er wordt verduisterd en zo gaan we de nacht in.

Aan de kim licht het fel op en overal hangen zware, zwart opdoemende wolkenbanken. Dat belooft wat ..... !! Straks mis-schien!

— „Stoker van de wacht, zet de hulpdynamo, voor de radar aan!” En dan zien we op ons radarscherm een blauwe straal, die met de eentonige regelmaat van een uurwerk over het zeeoppervlak zwiept, op zoek naar ongerechtigheid ..... op zoek naar smokkelschepen!

JACHT OP SMOKKEL-TONGKANG.

Zo varen we de ganse lieve nacht ..... op en neer ..... op en neer ..... maken eens een zoekslag meer de zee in ..... en dan weer terug ..... op

en neer .....! Op de brug is het stil. De roerganger tuurt op zijn kompas, onderwijl een strootje rokend; de stoker van de wacht koestert zijn geliefde motoren, waarvan een zacht gezoem uit de machinekamer opstijgt; de commandant houdt het bestek in de kaart bij en zoekt de kim af.

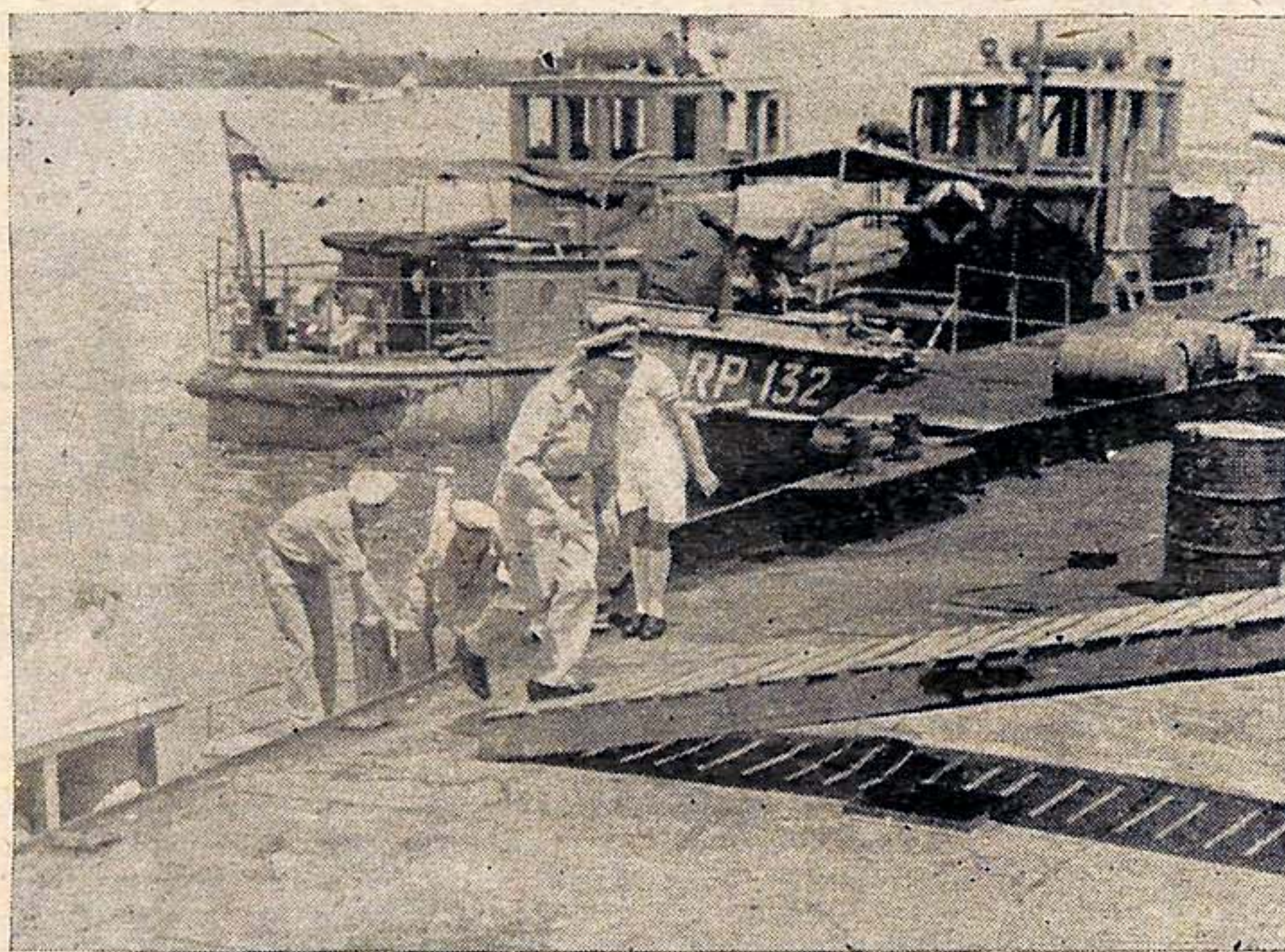
Plotseling: — Een echo op groen — 45 graden over stuurboord..... er direct op af!

— „Roerganger, koers Noord!”

— „Stoker, aanzetten tot 750 omwentelingen!”

Het schip maakt een scherpe zwaai naar stuurboord en het gebrom der motoren klinkt hoger.

Tussen de bedrijven door drukt de com-

Vice-admiraal A. S. Pinke, die sinds enige weken het commando over de zeemacht in het Oost en heeft overgedragen aan vice-admiraal F. J. Kist verlaat tijdens een bezoek aan Belawan een R. P. boot.

mandant op de alarmschellen, die met nasaal, doordringend geluid zelfs de ergste slaper pijlsnel uit zijn kooi doen komen..... — Alarm

Iedereen rent, zoals — ie is, in zijn „Jansen en Tilanus”, naar zijn post. Het kanon wordt schietgereed gemaakt, de man achter het zoeklicht staat klaar! — „Roerganger, een beetje meer stuurboord. Midscheeps je roer, recht — zo — die — gaat!”

Heel wazig is nu reeds een zwarte schim te zien recht vooruit. De spanning stijgt. — Wat zal het zijn?

Met de seinlamp wordt het herkenningsein gegeven, nog eens..... het wordt niet beantwoord! Nu geven we het internationale stopsein, de „K”..... streep — punt — streep in morsetekens, meerdere malen herhaald.

— „Wel verdraaid! Wat een glasharde vent is dat. Hij vaart domweg door! Hij vermeerdert zelfs vaart zijn boeg-golf wordt scherper en witter”.

— „Kanonbemanning, een schot voor de boeg!”
Fel licht het even op, wanneer het schot met een daverende klap afgaat. En nog geeft de smokkelaar het niet op. Hij verandert van koers, gaat zigzaggen!
— „Roerganger, er achter aan!”
Langzaam lopen we op hem in.

— „Kanon, nog een schot voor de boeg!”

Als dat zo doorgaat pleegt die kerel straks gewoonweg zelfmoord.

— „Kanon, een schot er over heen!”
Gelukkig kiest de smokkelaar eieren voor zijn geld, stopt, en draait bij. Stil ligt-ie daar, als een grote, geheimzinnige, duistere schim op het water te dobberen. De machine-telegrafen rinkelen en de motor is op „langzaam” gezet. Trossen worden voor en achter klaar gelegd, de onderzoekingsploeg staat klaar gewapend om over te springen.....! Ineens flits op een order van de commandant het zoeklicht aan..... warempel, het is een motortonggang, en niet zo'n kleine, afgeladen met rubber.

En dan schieten we langszij, de onderzoekingsploeg springt direct aan boord en dirigeert de bemanning van de smokkelboot naar voren, naar de bak en stelt daarna een grondig onderzoek aan boord in.

De anderen maken voor en achter de trossen vast en hangen stootwillen buiten boord om beschadigingen te voorkomen. Een paar staan er gereed met een Tommygun, klaar om enig verzet dadelijk in de kiem te kunnen smoren. Hoe vlug wij ook waren, deze keer, de smokkelaars zijn ons nog voor geweest

ook allemaal even ongeloofwaardig. Uiteindelijk, na een uurtje praten, ziet onze kapitein van de tonggang er geen gat meer in en begint de waarheid en niets dan de waarheid te vertellen. Daar zijn motor onbruikbaar is gemaakt, wordt hij door ons op sleeptouw genomen. Een paar mijl verderop gaan we samen ten anker ..... een verscherpte uitkijk wordt op de brug gezet en de rest van de bemanning probeert nog een paar uur te slapen.

We zenden een telegram naar Belawan, dat we zus-en-zo-tonggang gepakt hebben met die-en-die-antecedenten, en of ze maar zo vriendelijk willen zijn om te zeggen, wat er mee moet gaan gebeuren. En zo breekt de nieuwe dag aan ..... bij zonsopkomst hijsen we de vlag ..... er wordt „overal” gemaakt door de kwartiermeester en het gewone, dagelijkse werk neemt weer een aanvang.

FOURAGE EN RUILHANDEL.

Even na het middagschachten komt ineens een vissersprauwtje langszij met een oude „Pa” en twee kleine jongens, zijn kleinzoons waarschijnlijk.

„Of we nog „ikan” willen hebben?

„Dat willen we wel”..... graag zelfs, want dat eten-uit-blikjes is ook lang riet alles en een gebakken visje vana-vond! Enfin, de jongens staan allemaal al te likkebaarden bij het idee.

— „En wat of-ie daar dan wel voor terug wil hebben?

— „Nou, cigarettten, of een hemd, of een beetje rijst, liefst van alles wat.”

Binnen korten tijd is het een gezellige boel ..... de kok loopt als een veldheer weg met een emmertje „kakap”..... ons vissermannetje rookt een „Escort” en zijn kleinkinderen passen een hempje, dat hen veel te groot is, maar toch dankbaar wordt aanvaard.

Ondertussen legt onze „ziekenpa” (wat de „hospik” bij het leger is tussen twee haakjes) een verbandje op een zweer van het kleinste jongetje.

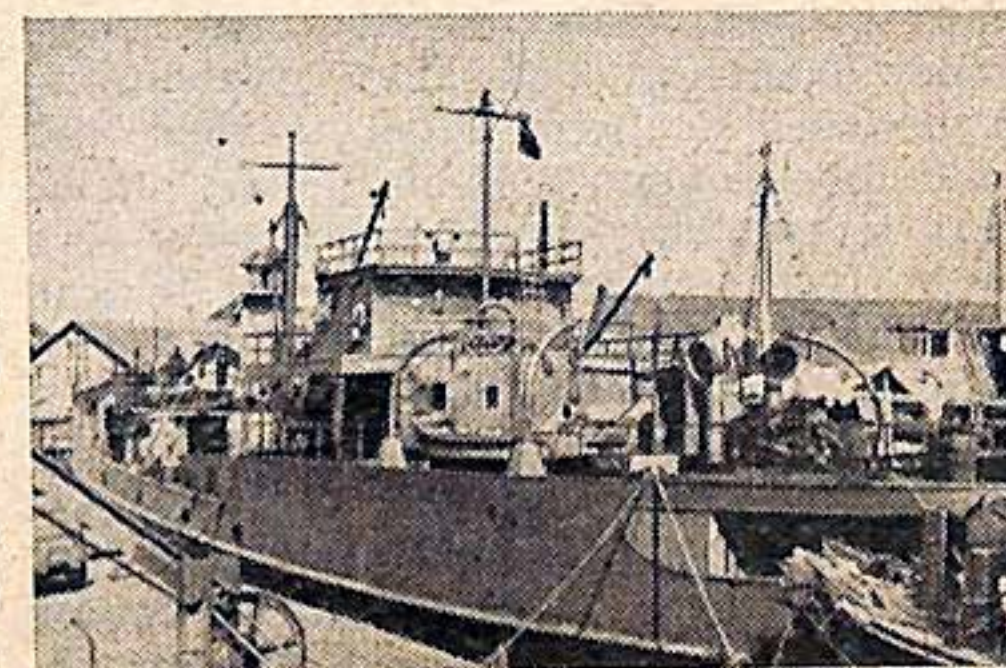
En wanneer de prauw eindelijk weer afduwt is iedereen tevreden en gelukkig en de „selamat djalán”-s en „kembali”-s zijn niet van de lucht.

’s Middags ontvangen wij antwoord op ons telegram, dat we naar Belawan stuurden: — „tonggang opslepen naar basis”, staat er in te lezen.

Direct daarop worden de motoren gestart, het anker ingedraaid, en de terugreis met onze sleep aanvaard.

’s Nachts, om een uur of drie krijgen we het licht van de „uitgasboei” van Belawan in zicht en om kwart voor zes, in het holst van de morgen, meren we af aan de Marinesteiger, waar onze tonggang over wordt genomen door de onderzoekingsofficier van het waldetachment, die deze zaak verder uit zal zoeken en afhandelen.

Wij laden ondertussen gauw even water en verse victualien en kiezen daarna veer zee ..... nieuwe avonturen en belevenissen tegemoet!

Belawan, zoals iedere marine-man het kent.

HET SPORTGEBEUREN TE MEDAN

overzicht sinds 2 October

Evenals in het vorige nummer van de Klewang moeten wij wederom met een overzicht van het sportgebeuren te Medan op Uw tafel komen. Hierdoor is het ons helaas niet mogelijk al te veel in details te treden en wij moeten ons dus beperken tot een summier verslag van de diverse gespeelde wedstrijden.

Laten wij dan in de eerste plaats onze blik werpen op de competities voor volleybal en tafeltennis, welke door de M.L.O. hier ter stede zijn georganiseerd. Zonder overdrijving kunnen we zeggen dat de M.L.O. door het houden van deze competities zeer goed werk heeft gedaan en we zijn er dan ook van overtuigd, dat de deelnemers zich daarvan bewust zijn. Over het verloop van de competitie zelve durven we weinig te zeggen. De Volleybal-competitie is verdeeld in drie klassen, welke ieder bestaan uit zes ploegen.

Voor tafeltennis was de belangstelling iets minder groot en deze is daarom verdeeld in twee afdelingen met ieder zeven ploegen. In beide competities zijn de wedstrijden aangevangen op 3 October. De AAT — dit behoort gezegd en tot voorbeeld gesteld aan andere onderdelen — is in het tafeltennisprogramma maar met liefst zes ploegen uitgekomen. Uitslagen van de tafeltennis- en volleybal-competitie zijn ons niet voldoende bekend. Wel geven wij elders in dit blad het programma van de nog te spelen wedstrijden.

Deze pagina zou geen sportpagina zijn als hierin nieuws omtrent de OSVB ontbrak. Wij geven in het kort enige uitslagen door.

M.L.—Sahata heeft weinig lichtpunten te zien gegeven. De uitslag 1—1 geeft de verhouding aardig weer. Verrassend was de wedstrijd Deli Mij—Victoria welke met een 4—2 overwinning voor eerstgenoemde club eindigde.

Uitslagen van de wedstrijden, welke werden gespeeld in de tweede klasse zijn ons niet bekend. In de eerste klasse werden tot aan de verslagdatum geen verdere wedstrijden gespeeld.

Geenszins mogen hier de wedstrijden, welke op Zaterdag 8 October en Zondag 9 October tussen de vertegenwoordigende elftallen van de ML, 3-III R.I., MP en 5-11 R.I. op het M.L.-veld werden gespeeld onbesproken blijven. In deze kamp welke werd geopend met de wedstrijd MP—5-11 R.I., door de laatste club met 4—2 gewonnen, is vooral de wedstrijd ML—3-III R.I. van een beter gehalte geweest. Helaas wisten onze scheidende Wapenbroeders geen overwinning te behalen, doch het moet gezegd dat M.L. moeite genoeg heeft gehad om de zege te behalen. Vooral na de rust werd de M.L.-verdediging duchtig aan de tand gevoeld en het gebrek aan goede schutters in de voorhoede der infanteristen is dan ook zonder twijfel oorzaak van het feit dat zij het niet verder dan één doelpunt wist te brengen. M.L. had wat dat aangaat meer geluk en wist in de tweede helft van de wedstrijd, dankbaar gebruikmakend van een fout in de 3-III-verdediging, het winnende doelpunt te scoren.

De tweede dag van dit toernooi heeft de

wedstrijden ML—5-11 R.I. en M.P. — 3-III R.I. te zien gegeven.

In de winnaarsronde spelende, heeft M.L. geen revanche kunnen nemen voor de nederlaag die 5-11 haar indertijd in Tandjoeng Poera toebracht. Wel moet worden gezegd dat het de luchtvaartmensen niet heeft meegezet, doch dat neemt niet weg, dat 5-11 R.I. de beide punten die nodig waren, om de uitgelopen M.L.-beker in het bezit te krijgen, verdiende. De uitslag in deze wedstrijd was 2—0.

3-II R.I. heeft het in de verliezersronde eveneens tegen de M.P. moeten afleggen. Het te kort aan training heeft zich in deze ploeg wel sterk doen gevoelen, hoewel zij over enkele sterke spelers beschikte.

Eveneens onder auspiciën van de MLO zullen in de maand November te Medan Territoriale Athletiek-wedstrijden worden gehouden. Een uitgewerkt programma is nog niet samengesteld, doch naar wij vernemen zal dit ongeveer gelijk zijn aan het atletiek-programma dat zal worden gehouden tijdens het tweejarig bestaan van 5-10 R.I. aan het einde van deze maand.

Voor dit toernooi zijn op 20 October z.g. selectiewedstrijden gehouden, ten einde straks met een sterke ploeg naar Kaban Djahe te kunnen trekken.

De herdenking van het tweejarig bestaan van 5-10 R.I. belooft overigens een met een taart werden bedacht.

Blauw-Wit won in het Olympisch stadion met 4—0 van het Utrechtse D.O.S.
Het eerste doelpunt van de Amsterdammers. Doelman Pindus heeft het nakijken.

Wedstrijd programma's

VOLLEYBAL.

Klasse A.

24/10 5-11 R.I.—M.P.
24/10 A.A.T.—M.L.
24/10 Mil. Hosp.—5-10 R.I.

27/10 M.P.—5-10 R.I.
27/10 5-11 R.I.—A.A.T.
27/10 M.L.—Mil. hosp.

31/10 M.P.—Mil. Hosp.
31/10 5-10 R.I.—A.A.T.
31/10 5-11 R.I.—M.L.

Klasse B.

25/10 Terco—L.T.D.
25/10 V.M.M.A.—A.V.L.M.
25/10 L.V.P.—8e Genie.
28/10 V.M.M.A.—Terco
28/10 L.T.D.—L.V.P.
28/10 A.V.L.M.—8e Genie.

Reserve Klasse.

27/10 8e Genie 2—5-10 R.I. 2.
29/10 Mil. Hosp. 2—Terco 2.
29/10 5-11 R.I. 2—A.A.T. T.
29/10 M.P. 2—5-10 R.I. 2
29/10 M.L. 2—8e Genie 2

succes te worden. En niet alleen op sportgebied. De georganiseerde programma's waarborgen de deelnemers enkele prettige en sportieve dagen.

Tenslotte nog iets over de korfballerij. Op Zaterdag 15 October werd op het M.L. terrein een korfbaltournooi gehouden. Gaarne geven wij een van onze medewerkers, die daarbij tegenwoordig was de gelegenheid een en ander van dit toernooi te vertellen:

Op uitnodiging van de M.L. hebben de twaalf tallen van Behos, M.P. en Juliana onderlinge wedstrijden gespeeld, die gezien de resultaten en de prettige sportieve sfeer waarin werd gespeeld volkomen geslaagd mogen worden genoemd. Door een 2—0 overwinning van Juliana op M.P. en een 3—1 zege van M.L. op Behos, tijdens de Zaterdag 15 October gehouden voorronde, kwamen de Zondag daarop voor de finale Juliana tegen M.L. en in de verliezersronde Behos tegen M.P. in het veld.

Allereerst werd om vier uur de verliezersronde gespeeld, die door M.P. verdiend met 2—0 werd gewonnen. In de finale wist Juliana de M.L. verrassend met 2—1 te verslaan en de uitgelopen beker, die na afloop door de Kapt. Roukens werd uitgereikt, in de wacht te slepen. Van deze zijde aan Juliana onze hartelijke gelukwensen met het behalen van deze trophee.

De M.L. verkreeg een herinneringsplaque, terwijl de M.P. en Behos ieder met een taart werden bedacht.

Onze 1-minuut reportage

De cijfers van Terco in de competitie tafeltennis zijn ongemeen interessant. Luitenant Lex Admiraal heeft die namelijk op zijn geweten. Hij moet een van de beste tafeltennisspelers zijn, die Sumatra's Oostkust op het ogenblik herovergt. Voor beginners is zijn spel zeer leerzaam en fascinerend om te zien. Wij zagen hem kortgeleden. Uitermate beweeglijk, de tegenstander dwingend een paar meter van de tafel af te spelen, smijt hij, wanneer het 'm goed dunkt, de bal met een onnavolgbare backhand-smash over een hoek de grote ruimte in of geeft een feilloze dropshot weg, waarbij het balletje precies achter het net valt, inderdaad valt, plompweg, en er dan stil blijft liggen. Van luit. Admiraal — in Holland een hoofdklassespeler — valt veel te leren.

Uit „De Sportweek”.

TAFELTENNIS.

24/10 5-10 R.I.—Mil. Hosp.
28/10 M.L.—5-10 R.I.
28/10 Terco—Mil. Hosp.
28/10 A.A.T.—5-11 R.I.
28/10 A.A.T. 3—5-10 R.I. 2
28/10 A.A.T.4—Terco 2

BADMINTON.

A. Klasse.

20-10 M.L.—Mil. Hosp.
20-10 A.A.T.—5-11 R.I.
24-10 L.T.D.—A.A.T.
24-10 5-11 R.I.—M.L.
27-10 Mil. Hosp.—L.T.D.
27-10 A.A.T.—M.L.
31-10 L.T.D.—5-11 R.I.
31-10 A.A.T.—Mil. Hosp.

B. Klasse.

19-10 A.A.T.2—Terco
19-10 T.V.A.—L.T.D. 2
22-10 A.A.T. 3—T.V.A.
22-10 L.T.D. 2—A.A.T. 2
26-10 Terco—A.A.T. 3
26-10 T.V.A.—A.A.T. 2
29-10 A.A.T. 3—L.T.D. 2
29-10 T.V.A.—Terco
19-10 A.A.T. 4—Mil. Hosp. 2
19-10 L.T.D. 3—L.T.D. 4
24-10 A.A.T. 5—L.T.D. 3
24-10 L.T.D. 4—A.A.T. 4
26-10 Mil. Hosp. 2—A.A.T. 5
26-10 L.T.D. 3—A.A.T. 4
31-10 A.A.T. 5—L.T.D. 4
31-10 L.T.D. 3—Mil. Hosp. 2

VOETBAL

1e Klasse.

30-10 Deli Mij.—Sahata Kebon Boenga 5.00 u.

2e Klasse.

27-10 A.A.T.—V.M.M.A. D.P.S. 5.00 u.

3e Klasse.

24-10 Terco—Deli Spoor D.P.S. I. 5.15 u.
24-10 3e Genie A.C.—H.V.A. Beatrix 5.15 u.
25-10 Air Bersih—D.A.S. Beatrix 5.15 u.
24-10 T.V.A.—Shell Benteng 5.15 u.

Res. 1e Klasse.

25-10 Deli Mij. 2—Victoria 2 Benteng 5.15 u.
25-10 Unie 2—L.T.D. 2—D.P.S. I. 5.15 u.
26-10 Sahata 2—A.A.T. 2 D.P.S. I. 5.15 u.

Res. 2e Klasse.

26-10 Terco 2—A.A.T. 3 Benteng 5.00 u.
26-10 L.T.D. 3—Air Bersih 2 Beatrix 5.15 u.
27-10 8e Genie 2—M.L. 3 Benteng 5.00 u.
27-10 V.M.M.A. 2—Behos 2 Beatrix 5.00 u.

Res. 3e Klasse.

26-10 M.L. 4—M.P. 2 M.L. 5.00 u.
29-10 L.T.D. 4—Deli Spoor 2 D.P.S. I. 5.00 u.
28-10 Shell 2—V.M.M.A. 3 D.P.S. I. 5.15 u.
30-10 H.V.A. 2—A.A.T. 4 D.P.S. I. 5.00 u.
28-10 D.A.S. 2—Behos 3 Benteng 5.15 u.